DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

BARIŞ BIÇAKÇI

baharda yine geliriz

KİTAP

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

iletişim

BARIŞ BIÇAKÇI 1966'da Adana'da doğdu. Hüseyin Kıyar ve Yavuz Sarıalioğlu ile birlikte Ocak 1994 ve Ekim1997 tarihlerinde iki şiir kitabı yayımladı. İletişim Yayınları'nca yayımlanan diğer kitapları: *Herkes Herkesle Dostmuş Gibi* (2000), *Veciz Sözler* (2002), *Aramızdaki En Kısa Mesafe* (2003), *Bizim Büyük Çaresizliğimiz* (2004).

İletişim Yayınları 1142 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 157
ISBN 975-05-0393-7
© 2006 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2006, İstanbul (1000 adet)

EDİTÖR Murat Gültekingil
KAPAK Suat Aysu
KAPAK FOTOĞRAFI Murat Gültekingil
KAPAK FİLMİ Mat Yapım
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Belce Öztuna
MONTAJ Şahin Eyilmez
BASKI ve CİLT Sena Ofset

İletişim Yayınları
Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

BARIŞ BIÇAKÇI

Baharda Yine Geliriz

İletişim

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İÇİNDEKİLER

Yaz Gecesi Gökyüzü 7
Öğleyin Gelenler 11
Şehir Rehberi 15
Berberde 17
Dört Numaranın Yaptığı En İyi Şey 21
Şehir Rehberi 25
Herkes Masum 27
Göl Kıyısında 31
Şehir Rehberi 35
Küçük Taşlar 37
Balkon Temizliği 41
Şehir Rehberi 45
Demetevler İkilisi 47
Baharda Yine Geliriz 51
Şehir Rehberi 55
Deli Eşeğin Akıllı Sıpası 57

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ben Tedirgin 61
Şehir Rehberi 65
Anlamayan Kadınlar 67
Pastanede 69
Her Şey Gün Gibi Ortada 73
Şehir Rehberi 77
İki Kişi Ölümden Korkuyoruz 79
Duvar Saati 81
Şehir Rehberi 85
İyilikseverler 87
Mithat İçin Kaygılanıyorlar 91
Şehir Rehberi 95
Süprüntü 97
Büyükbaba 99
Eve Dönerken 103
Şehir Rehberi 109

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yaz Gecesi Gökyüzü

Durakta Mahir'e rastladım. O da sarhoş. Son otobüsü kaçırmışız. Mahir, köprünün altındayken, otobüsün Adliye'nin önünden sağa döndüğünü görmüş.

"Niye bekliyorsun öyleyse?" diye sordum.

Kollarını iki yana açıp, "Bilmem!" dedi, başıyla durakta oturmuş bekleyen iki adamı gösterdi. İkisinin de ağzında sigara; dosdoğru karşıya, fakültenin karanlık bahçesine bakıyorlar. Hiçbir şey beklemiyor gibiler. Oturuyorlar.

Kaldırıma bir taksi yanaşmış; şoförü dışarıda sigara içiyor. Bizden iş çıkmayacağını düşünüyor olsa gerek. Belki de pazarlık yapmaya kalkışmayalım diye ilgisiz davranıyor.

"Ulus'a doğru yürüyelim," diyorum, "hem biraz açılırız."

Mahir sadece sarhoş değil, sıkıntılı da sanki. Ben de içtim ama rahatlayamadım.

Yalpalayarak yürüyoruz. Yolun karşısındaki okulların bahçelerinden ıhlamur kokusu geliyor. Mahir'in burnu tıkalı, kokuyu almak için uğraşıyor. Hafifçe sırtına vuruyorum.

"Boş ver!"

Lunaparkın ışıkları sönmüş. Gar ışıklı, güzel görünüyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Uzaklarda gökyüzünün koyu laciverdine karışan tepeler sokak lambalarıyla benek benek. Ay iyice yükselmiş, ufalmış.

Kiminle içtiğimi sordu Mahir. Yalnız olduğumu söyleyince üzüldü, elini omzuma koydu. O, liseli arkadaşlarıyla birlikteymiş. Yılda birkaç kez toplanıyorlar, biliyorum.

"Taşkınlık yaptın mı?" diye soruyorum, "Olay çıkardın mı?"

Gülüyor. "Bu akşam sakindim," diyor, ama bana, "Bu akşam canım çok sıkkındı," demiş gibi geliyor. "İstediğim hayat bu değil. Böyle bir hayat için mi uğraştık onca yıl!"

Başımda pis bir ağrı.

Elimdeki naylon dosyayı gösteriyor Mahir, "Nedir bu, iş mi?"

Hafta sonu evde biraz çalışmam gerektiğini söylüyorum. Başımı havaya kaldırıyorum. Ensemi ovuşturuyorum.

Mahir birden, "Otostop yapalım mı?" diye soruyor.

Opera'nın oradan Talat Paşa Caddesi'ne çıkıyoruz. Yıllar önce, uzaktan tanıdığımız biri bize, başparmağı kaldırarak değil, avuç yere bakacak biçimde eli aşağı yukarı sallayarak arabaların daha kolay durdurulacağını söylemişti. Mahir kolunu uzatıp onun söylediği gibi elini sallıyor. Bir yandan da bana bakıp gülümsüyor...

Ön tarafında üç kişinin sıkışmış oturduğu eski bir kamyonet duruyor. Mahir şoförle konuşurken kamyonetin arkasındaki büyük mavi bidonları, bidonlara yaslanmış oturan bir adam ile on yaşlarındaki çocuğu görüyorum. Baba oğullar galiba.

Kamyonetin kasasına tırmanıp selamlaşıyoruz. Biz oturunca adam kasaya vuruyor. Kamyonet sallana sallana hareket ederken rüzgâr bizi her yerimizden sarıp sarmalıyor. Başımızın üzerinden ağaçların yemyeşil dalları, sokak lambaları ve gökyüzü geçiyor. Ferahlıyorum. Mahir de neşeleniyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Yolculuk..." diyorum.

Mahir başını sallıyor, "İçimizdeki taşlar yerine oturuyor," diyor.

Başka bir şey konuşmuyoruz, etrafı seyrediyoruz.

Şeker Fabrikası'nın geniş, düz arazisinin yanından geçerken Ay bütün manzaraya hâkim oluyor.

Mahir dizlerimin üzerindeki dosyayı alıp kıvırıyor. Dürbün gibi yapıyor, gökyüzüne bakıyor. Gülüyorum. Mahir de gülüyor. Sonra bana veriyor dürbünü. Gözümü bir ucuna dayayıp Ay'ı hedefliyorum. Ay bir görünüp bir kayboluyor.

Dürbünü indirince, başını babasının omzuna dayamış çocukla göz göze geliyoruz.

"Ben de bakabilir miyim?" diye soruyor çocuk, şimdi doğrulduğu için başı hafifçe sallanıyor.

"Elbette!" diyorum dürbünü çocuğa uzatırken.

Mahir ile birbirimize yaslanıp, çocuğun dürbünü heyecanla gökyüzüne doğrultuşunu, orada gördüklerine hayran hayran bakışını seyrediyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Öğleyin Gelenler

Bahçeye, yanlarına inse, "Merhaba!" dese, "Ben bu apartmanda oturuyorum, sizi her öğle görüyorum..."

Ağzındaki tokaları aceleyle takıp saç bağını sıkıladı. Kanepeyle duvar arasına girdi, omzunu kalorifer borularına dayayarak tülü parmaklarıyla hafifçe araladı. Bahçenin yeşilliği içinde kadının bordo pantolonuyla adamın beyaz gömleği hemen göze çarpıyordu. Elma ağacının dallarından biri kadının yüzünü kapatıyordu ama başının duruşundan, ellerinin hareketinden ağlamadığı, konuştuğu, hatta neşeyle, heyecanla konuştuğu belli oluyordu.

Kadın birkaç gün önce ağlamıştı. Neredeyse ağacın altına oturur oturmaz başlamıştı ağlamaya. Birkaç kez burnunu silmişti. Adama bakmıştı, elini kadının omzuna koyacak mı veya başını okşayacak mı diye. Adam sakin bir biçimde ayağa kalkmış, kolları iki yanda hareketsiz, kadının kalkmasını beklemişti. Belki de, "Yürüyelim istersen, iyi gelir," demişti. Bahçeden her zamankinden daha erken çıkıp parkın yanındaki yoldan ağır ağır ilkokula doğru yürümüşlerdi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kadın ağladı diye adamı suçlamıyordu. Adamın yüzünden değil başka bir şey yüzünden ağlamıştı sanki kadın. Ne olursa olsun kadının ağladığı o günden sonra yanlarına inebilirmiş gibi gelmişti ona. "Kadın ağlıyor," demişti kendi kendine, "benim gibi..."

Adam başını yukarı kaldırınca, hızla geri çekildi, sırtını duvara dayadı, bir süre bekledi. Sonra kanepeye sürtünerek köşeden çıktı, salonun ortasında ne yapacağını bilmeden durdu. Televizyonu açıp hemen dibindeki sehpaya oturdu. Annesi görse yine yaygarayı koparır, ağız dalaşı başlardı.

Televizyonu kapattı, banyoya gidip bir toz bezi aldı; kardeşinin odasında tülün ardında elinde toz beziyle dikildi. Baktı... Konuşuyorlardı...

Yazın başından beri her öğle gizli gizli seyrediyordu onları. Kadın ile adamı. Genç görünüyorlardı. Bire doğru geliyor, elma ağacının altına oturuyor, konuşuyor, bir buçuğa doğru da gidiyorlardı. Öğle yemeği arası. Yakınlarda bir yerlerde çalışıyor olmalıydılar. Kıyafetlerine bakılırsa resmi bir kurumda çalışmıyorlardı. Kadın çoğunlukla kot pantolonluydu, erkekse gömleğini pantolonunun dışına bırakıyordu.

Burnu tüle değince kaşındı, biraz geri çekildi. Elinin tersiyle burnunu kaşıdı.

Kadın her zamanki gibi bağdaş kurmuş, adam da avuçlarını yere dayamış bacaklarını uzatmıştı. Konuşuyorlardı... Ne konuşuyorlardı? Mutfağın balkonuna çıksam belki duyarım, diye düşündü. Yok... Yanlarına inse, "Merhaba!" dese, "Ben bu apartmanda oturuyorum, ben de sohbetinize katılabilir miyim?"

Ev kızı olduğunu düşünüp burun mu bükerlerdi acaba? Anlatırdı. Üniversiteden geçen yıl mezun olduğunu, iş aradığını söylerdi. Belki de rahatsız olurlardı! Kadın belki başını çevirip sokağı seyreder, adam da mecburiyetten bir iki söz söylerdi o kadar... Sevgililer miydi yoksa? Hiç el ele kol

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://vantey.org

kola görmemişti onları. Ama durmadan birbirlerine bir şeyler anlatıyor, birbirlerini güldürüyorlardı. Bazen kadının şen kahkahasını odasında yatarken bile duyabiliyordu. O zaman sıkıntıdan patladığı yatağından fırlıyor, salona koşuyor, kanepeyle duvar arasına girip aşağıya, bahçeye bakıyordu: Oturmuş konuşuyorlardı.

Çay demlese, bir tepsiye koyup götürse... "Merhaba! Birlikte içeriz diye düşünmüştüm..." Sonra? "Çalışıyorsunuz galiba. Ne güzel! Bense iş arıyorum. Üniversiteden geçen yıl mezun oldum. Banka sınavlarına girdim. Şimdi bütün gün evde haber bekliyorum. Ne zaman telefon çalsa..."

Kadının çimenlerin üzerine koyduğu cüzdanına uzanıp içinden bir kâğıt parçası çıkardığını ve adama verdiğini gördü. Gözlerini kısıp baktı. Pul gibi bir şeydi sanki, zarftan yırtılarak alınmış bir pul...

"Ne diyordum? Böyle bütün gün evde tek başıma haber bekliyorum. Bazen çok sıkılıyorum. Akşama kadar evde... Ailemle de aram pek iyi değil. Annemle kavga edip duruyoruz. Babama söz geçiremiyor, benden alıyor hırsını. Neyse ki çalışıyor, yoksa bütün gün evde dip dibe... Bir de erkek kardeşim var. Onun da aklı fikir oyun, sokak..."

Park tarafına baktı. Kardeşi, arkadaşlarıyla birlikte bir sıranın yanında eğilmiş bir şeylerle uğraşıyordu.

Bahçede bir hareket olduğunu fark etti. Adam dizlerinin üzerinde doğrulup kadına yaklaşmıştı. Önce pulu gömleğinin cebine koydu sonra iki eliyle kadını omuzlarından tuttu. Öpecek miydi yoksa? Yüzüne ateş bastığını hissetti, hemen sokağı kolaçan etti, kimseler yoktu. Adam, elleri kadının omuzlarında, dizlerinin üzerinde öylece duruyordu. Konuşuyordu galiba. Bir şeyler söylüyordu. Ne söylediğini duymak istiyordu. Çok istiyordu. Balkona çıkmak için mutfağa doğru koştu. Tam mutfağa girecekken çalan telefonla birlikte olduğu yerde donu kaldı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://fantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Şehir Rehberi

Bu berbat şehirde görüp görebileceğiniz en güzel şeyin terk edilmiş bir fabrikanın kara yıkıntısı olması saçma ya da gülünç mü? Değil! İnsana özgü bir yavaşlığı, sakarlığı hatırlatan tek şey bu yıkıntı çünkü. Şehirde otomobiller, yollar ve binalar, sonunda bütün sıcaklıkların evrenin ölgün sıcaklığıyla aynı olacağı bir geleceğe doğru son hızla gidiyor, uzanıyor, yükseliyor. Ama aralarında banka memuru sevgili dostum Tuğrul'un da bulunduğu sağlığına dikkat etmeyen, fazlasıyla hayalperest bazı insanlar var ki, onlar gece kurdukları saatin sabah çalışmamasını veya en iyisi geriye gitmesini gönülden dileyerek tatlı tatlı esniyorlar.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Berberde

Çıngırak sesi. Baktım, kızıl saçlı bir oğlan kafasını uzatmış. "Çok sıra var mı amca, bekler miyim çok?"

"Gel canım gel," dedi berber gözlüğünün üzerinden bakarak, "Bu ağabeylerinden sonra sen."

Çocuk istemeye istemeye girdi. Çırak dikeldiği yerden şöyle bir süzdü oğlanı; yaşıtlar galiba.

"Paltonu çıkarsana canım," dedi berber; elindeki tarakla köşedeki askıyı gösterdi.

Böylece üç kişi olduk bekleyen. Yan yana oturmuş bekliyoruz. Sehpanın üzeri gazeteyle dolu ya, ben hepsine göz gezdirdim, bütün kadın fotoğraflarına baktım. Yanımdaki adam hiçbirine el sürmedi. Çocuksa çekinik, donuk. Berberle tıraş ettiği adamın konuşmalarını dinliyoruz. Onlar susunca da, radyo.

"Sonra beyefendi?" diye sordu berber.

Terslendi adam: "Ne sonrası!" Boynunu sımsıkı sarıyor mavi önlük. Canlı değil sanki büst. Kırlaşmış saçı fırça gibi. Berber, tarağı elinde süs diye tutuyor.

"Sonrası, yıl dolmadan bitti o iş."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Ayrıldılar diyorsunuz ha!" dedi berber; adamın tam arkasında durdu, sonra biraz geriye çekilip ensesine dikkatlice baktı. Bir oransızlık görmüş olacak, yaklaşıp makasını yine şıkırdatmaya başladı. Saçı değil de saçın temas ettiği havayı kesiyor, makas öyle azar azar açılıp kapanıyor.

"Ne ayrılması, herif bıraktı gitti," dedi adam; berber parmaklarıyla tepesine dokununca başını eğdi.

Ellerinde makas ve tarak, kolları havada, bir an durup buğulu camların ardındaki sokağa baktı berber, baktı... Sonra eğilip enseyle uğraşmaya devam etti. "Peki kıza ne oldu beyefendi?"

"Ne olacak!" diye boğuk bir sesle yanıtladı fırça saçlı, "Ortada kaldı."

Hikâyeyi anlatmaya başlayan kendisi değilmiş gibi aksi aksi konuşuyor. Çok yaşasın berber, altıtan alıyor. İşini seviyor, belli. Neler görmüş geçirmiştir kim bilir! Makasını, tarağını tezgâhın üzerine bırakıp, çırağa makineyi prize takmasını söylüyor. Çırak koltuklardan birine yaslanmış, kollarını kavuşturmuş sallanıyordu. Uyuyor muydu ne?

Makineyi eline alınca berber yine bir an durdu, "Sokağa mı düştü diyorsunuz yani beyefendi, çok yazık olmuş," dedi.

Fırça saçlı adam birden başını kaldırıp aynadan bize doğru baktı. "İnsanoğlunun içinde her türlü duygu var. Güzeli de var iğrenci de!"

Göz gözeyiz. Âdettendir, başımı sallıyorum. Ama anlamadım ne demek istediğini. Koskoca adamı mı savunuyor daha on altısındaki kızın karşısında!

Berber makineyi hafifçe dokundurup çekerek ense kesimiyle uğraşmaya başladı. İşi bitince de çırağa bakmadan makineyi uzattı. Şimdi fırça saçlının etrafında dönüyor. Aynadan bakıyor. İçine sindi galiba. Örtünün iğnesini çıkarıp dudaklarının arasına tutuşturdu, adamın gömleğinin yakalarını kaldırdı. Bakışları hep aynada. Çırak topladı aldı ör-

Ücretsiz İşbu Kitap Arşivi - https://yarkey.org

tüyü hemen. Berber çekmeceden mavi bir havlu çıkardı, fırça saçlının omuzlarına koydu. İğneyi ağzından aldı. "İçimizde en güzel duygu da var, en çirkin duygu da diyorsunuz, öyle mi beyefendi?" dedi; onun da aklı takılmış.

"Bunu anlamayan bunu göremeyen insanlıktan uzaklaşır," diye kestirip attı fırça saçlı. Yine bana bakıyor aynadan. Yanımdaki adam kıpırdanıp duruyor, belki de ona bakıyordur.

Vaazı bitti sandım, bitmemiş. "Kendi içini göremeyen, orada ne rezil şeyler olduğunu bilmeyen, kendi içinden çıkamaz."

"Çok doğru beyefendi!" dedi berber tarağın dişlerine pamuk takarken.

Çırak, yerdeki saç kırpıklarını uzun saplı fırçasıyla süpürüyor. Birden durdu. Gidip radyoyu kapattı: Ezan okunuyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Dört Numaranın Yaptığı En İyi Şey

Yatağa oturmuş, tatlı bir doygunluk duygusu içinde karısının saçını kurutmasını seyrediyordu. Göz göze geldiklerinde ona gülümsüyordu.

Saç kurutma makinesinin uğultusu yüzünden zil sesini belli belirsiz duydu. Giyinip yatak odasından çıktığında zile yeniden, bu kez uzunca basıldı.

"İyi akşamlar komşu!"

Dört numaraydı. Elinde aşure kâsesi anlamlı anlamlı sırıtıyor, bir şeyler görmek istercesine başını eğmiş evin içine bakıyordu. Yaz kış giydiği ceketi vardı yine üzerinde, altında da apartmanın bahçesiyle uğraşırken giydiği potur.

"Aşure sizin komşum," dedi çenesiyle göstererek. "Yenge yok mu?"

İçeriden kurutma makinesinin sesi geliyordu.

Borç alır gibi sıkıntıyla aldı kâseyi. "Zahmet etmişsiniz sağ olun." Mesafeli olmaya çalışıyordu.

"Ne zahmeti!" dedi dört numara. Biraz yaklaştı, çabucak arkasına baktıktan sonra sesini alçalttı: "Şu apartmanda birbirimizden başka kimimiz var." Bir eli otomatın düğmesin-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

deydi. Anlaşılan konuşmak istiyordu. Arka arkaya birkaç defa teşekkür edip gerileyerek kapının aralığını iyice daralttı, adam da sonunda iyi akşamlar dileyip merdivenlere doğru döndü.

Kapıyı kapatınca karısı içerden seslendi. Elinde kâseyle yatak odasına gitti. Birlikte bir süre aşureye baktılar.

Dört numara hayatlarını zorlaştırıyordu. Onun yüzünden apartmanda huzurları kalmamıştı.

Apartmana taşındıklarında yönetici oydu; pek yaltaklanmış, her türlü işlerine koşturmuştu. Çok geçmeden anlaşılmıştı nedeni: Depolarını kullanıyor, kullanmaya da devam etmek istiyordu. "Deponuzun anahtarı bende," demişti pişkinlikle, "ihtiyacınız olduğunda isteyebilirsiniz." Önceleri sorun olmamıştı, depoya koyacak bir şeyleri yoktu. Ama zamanla kullanmadıkları ufak tefek eşyayı, kurdukları turşuları, boş kavanozları, eski gazeteleri kaldırmak için depoyu kullanmaya başlamışlar, her defasında dört numaranın kapısını çalmak saçma ve zor gelmişti. "Şu anahtarı alalım artık," demişti bir gün karısı. İkinci bir anahtar yaptırıp kendilerine vermelerini söylemişlerdi. Dört numara anahtar yaptırıp vermiş ama bir süre sonra da bisikletler sorun olmuştu. Adam, kendi depoları dururken kızlarının bisikletlerini getirip onların deposuna koyuyor, bazen depoya girmek bile mümkün olmuyordu. Bunun üzerine söylenmesi gerekeni yine karısı söylemişti: "Konuşalım, depomuzu artık kullanmasınlar." Dört numara bunu eziklik ile kurnazlık arasında gidip gelen bir tavırla karşılamış; gaz sobası, duvara asılan türden bir mutfak dolabı ve eski bir televizyon anteni dışındaki eşyalarını alıp anahtarı teslim etmişti. Aldığı şeylerin arasında galiba onlara ait birkaç boş kavanoz da vardı. Karısı sormasını istemişti, sormamıştı. Dört numarayla olabildiğince az konuşmak, ilişki kurmak istiyordu... Hatta, adamın üçüncü bir anahtar yaptırıp kendi-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rarfiley.org

sinde tuttuğundan kuşkulandığı halde bir şey söylememeye karar vermişti.

Son yönetim kurulu toplantısına kadar dört numara gerçekten de hayatlarından biraz çıkmıştı. İki yıl üst üste yönetici seçilen dokuz numaranın evinde yapılan toplantıda herkes birlik olup dört numaraya yüklenmiş, böylece adamın hakkında can sıkıcı bir sürü şey daha öğrenmişti: Mutfağın camına sürtündüğünü söylediği kayısı ağacının bir iki dalını budamak için yeni yöneticiden izin istemiş, izin alınca da güzelim ağacı kaşla göz arasında kökünden kesmişti. Ön taraftaki iki çam ağacının bazı dallarını da evine güneş girmesine engel oluyor diye kesmişti; ağacın hali acıklıydı. "Karıma sakın söyleme ağabey," diyerek yöneticiden yalvar yakar aldığı apartmanın ortak parasını aylar geçmesine rağmen geri vermemişti. Depoların yanındaki sığınağa, yasak olduğu halde bir sürü eşya yığmıştı. Beş numaraya gelen aylık televizyon dergilerini posta kutusundan alıp açtığı ortaya çıkmıştı. Dört numara bütün bunları hiç karşılık vermeden, yüzünde yine eziklik ile kurnazlık arası bir ifadeyle dinlemişti. İkram edilen keki birkaç lokmada bitirmiş, her boşaldığında çay bardağının yeniden doldurulmasını gözle görülür bir sabırsızlıkla beklemişti. Suçlamalara dayanamadığı için mi yoksa çay bittiği için mi, yönetim defterini imzalayıp gidince, "Düşünebiliyor musunuz," demişti yedi numara, "Adam Cumhuriyet Bayramı'nda bayrak asıyor, ama çamaşır ipine asıyor! İki yanında da artık çorap mı istersin, don mu?" Herkes önce kahkahalarla gülmüş, sonra ayıplamıştı.

"Biz de kızlarına bir şey yollayalım," dedi karısı, ne yapacağını bilemeden tuttuğu kâseyi elinden alıp mutfağa gitti. Aşureyi başka bir kaba aktardıktan sonra kâseyi yıkadı, kuruladı. Şöyle bir etrafına bakındı. Fırının yanındaki dolaptan bir tonbalığı konservesi çıkardı. "Bunu sever çocuklar."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rarfiley.org

Konserveyi kâsenin içine koydu, üzerine bayramdan kalma drajeleri boşalttı. Parlak kahverengi drajeler konservenin üzerine tok sesler çıkararak döküldüler, sonunda konserve neredeyse görünmez oldu.

"Kızların çok hoşuna gidecek," diye tekrarladı karısı.

Dört numaranın biri anaokuluna diğeri ilkokula giden iki kızı vardı. Kıvırcık saçlı, tostoparlak, sevimli şeylerdi. Büyüğü her karşılaştıklarında gülümseyip selam veriyordu. Dört numara bazı hafta sonları kızlarını basketbol maçlarına götürüyordu. "Sporu seviyor bizim kızlar," diyordu.

Karısının uzattığı kâseyi alırken, dört numaranın yaptığı en iyi şey de bu, diye düşündü, kızlarını maça götürmek. Onun iyi bir tarafını bulduğu için sevindi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Doğu-batı doğrultusunda uzanan demiryolu hattı şehrimizi ikiye böler. İşyerlerinden yorgun argın çıkanlar, demir köprüleri zangır zangır titreten, hemzemin geçitlerde çanlar çaldıran trenlere bakarak düşlere dalar: Sevgiliye kavuşmalar, büyük yolculuklar, alıp başını gitmeler... Önce bozkır boyunca dümdüz, sonra yeşillikler içinde kıvrılarak... Ama işte düştür bütün bunlar ve belediye otobüsleri tıklım tıklımdır! Zor bela bindikleri otobüslerde itiş kakış eve dönerken, nefeslerinin sayılı olduğunu düşünür, Allah'tan korkarlar. Akşam eve girer girmez de perdelerin kapalı olup olmadığını denetleyip gereksiz yanan lambaları söndürürler...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Herkes Masum

Üçüncü haftanın başında, eğitimden burunları, kulakları kıpkırmızı döndüklerinde duyulmuştu haber: "Bulgar askeri"nin cüzdanı çalınmıştı. Ona bu adı, yedek subay okuluna geldikleri ilk gün, berberdeki sıranın uzunluğu yüzünden saçını kestiremeden üniforma giydiğinde takmışlardı. Çocuğun sarıya yakın düz saçları şapkasının arkasından taşıp ensesine dökülüyordu. Çipil gözlü, açık tenliydi. Ama sonradan, ilk günkü görünüşüne zıt bir tutum sergilemişti: Kurallara hemen uyum sağlamıştı. Yürüyüşü, selam verişi kusursuzdu. Tekmil verirken, bütün varlığını belirsiz düşmanlara karşı savaşmak üzere orduya adamış gibi bağırıyordu. Her fırsatta, önceki dönemlerin eğitim, tören fotoğraflarının asıldığı panoyu inceliyordu. Ama ne olursa olsun o "Bulgar askeri"ydi ve acemi eğitiminin daha ilk ayı dolmadan cüzdanı çalınmıştı.

Akşam yemeği içtimaından hemen önce "Bulgar askeri"nin koğuşunun önünde beş altı kişi toplanmış, her tarafı iyice arayıp aramadığını, cüzdanda neler olduğunu sormuşlardı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Para vardı, ama önemli değil o," demişti "Bulgar askeri", "Asıl önemlisi kimlikler. Bir de içimizde böylelerinin olduğunu bilmek..."

Koğuşların sıralandığı uzun koridor boyunca eğilmiş botlarını bağlayanlar, koridorun koğuş kapıları dışında her yerini kaplayan çelik dolapların önünde durmuş palaskalarını takan, güneşten yanan yerlerine krem sürenler, olayı kulaktan kulağa duymuştu. Akşam güneşi koğuşların açık kapılarından koridora doluyor, herkes, her şey koyu bir gölge olarak görünüyordu.

"Bulgar askeri"nin koğuşunun önünde toplananlardan biri, "Şimdilik aramızda kalsın. Bölük komutanına söylemeyelim. Yemekten sonra konuşuruz," dedi. Sesini bütün koridora duyurmak ister gibi söylemişti. Gölgeler yavaş hareketlerle koridoru boşalttı. Işık demetlerinin içinde tozlar oynaşıyordu.

Yemekten sonra "Bulgar askeri"nin koğuşunda toplandılar. Bölüğün çoğu oradaydı. Bir kısmı ranzaların üzerine oturmuş, bir kısmı da kapının ağzında birikmişti. Dışarıdan nöbetçi subay görebilir diye geniş pencerenin önünü boş bırakmışlardı, yine aynı endişeyle koğuşun ışığı da açılmamıştı. Koridordan gelen ışık hepsinin bir yanını karanlıkta bırakıyordu.

Çeşitli öneriler vardı. Kantinde sürekli satranç oynayan işletme mezunu çocuk, bölük kıdemlisinin hırsızlığı bölük komutanına bildirmesini önerdi; satranççı arkadaşları da onu destekledi. Bu işi çözse çözse komutan çözerdi! Başkalarını bilmiyordu ama, kendisi zan altında bulunmaktan hiç hoşnut değildi. Hemen itirazlar yükseldi. "O zaman bütün bölük çekeriz cezasını," dedi kapı aralığında erkete gibi duran biri. "Dün nasıl süründürdü hepimizi!" Mırıldanarak onayladılar. Ağustos güneşinin altında toprak futbol sahasını baştan sona sürünerek geçmişlerdi.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

"Hafta sonu görüş iznini de kaldırabilir!" Bunu söyleyen Ankaralıydı, her hafta sonu ailesi ve nişanlısı geliyordu onu görmeye. Son geldiklerinde kocaman iki kavun getirmişler, çocuk da bölük arkadaşlarına dağıtmıştı. Öteki Ankaralılar telaşla destek verdiler. Ankara'ya bu kadar yakınken, geceleri ışıklarını görüyorken, eşlerinden dostlarından mahrum kalmak istemiyorlardı.

"Bulgar askeri"nin önerisi olayın üzerini kapamaya yönelikti. Sesine duygusal bir hava vererek konuştu. Cüzdanı, hayır çalan demeye dili varmıyordu, cüzdanı alanı böyle bir şey yaptığı için hiç affetmeyecekti. Ama cüzdanını gece koğuş kapısına bırakırsa olayı daha fazla büyütmeyecekti. Paraların yerinde olup olmadığına bakmadan bu olayı unutacaktı. Ona asıl dokunan aralarında böyle insanların olduğunu bilmekti.

Kendi ranzasında bulunmanın rahatlığıyla uzanmış yatan Çukurtümsek, "Senin bu dediğin olmaz ki!" diye itiraz etti, "Bir gören olur korkusuyla hırsız senin bu dediğini yapamaz." Dişlerinin arasında kürdan varmış gibi konuşuyordu; kısık sesliydi, heyecanlı biriydi. Bölüktekiler soyadıyla dalga geçmek için ona Çukurtümsek diyordu. Bir gece ışıklar söndükten sonra Çukurtümsek koğuş arkadaşlarına, aralarındaki yakınlığın çok özel bir yakınlık olduğunu, onlarla birlikte olduğu sürece kurada güneydoğuyu çekse bile üzülmeyeceğini, aksine birlikte savaşmaktan mutlu olacağını söylemişti.

"Doğru," dedi bölük kıdemlisi, "gören olur korkusuyla bırakamaz cüzdanı... Bence en iyisi bütün koğuşları ve dolapları arayalım."

Bu öneri üzerine koğuştakiler hep bir ağızdan konuşmaya başladı. Aramanın çok uzun süreceğini düşünenler vardı, bir grup da bunun onur kırıcı bir şey olduğunu söylüyordu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İlk banyo gününde hamamda çıplak dolaşan birkaç kişiyi sert bir biçimde uyaran iri yarı çocuk, "Bütün bölük, Kuranıkerim'e el basalım," dedi yüksek sesle. Dini bir melodiyle söylemişti bu cümleyi ve yeşil gözlerinin soğuk parıltısı yarı karanlıkta bile seçiliyordu.

Sonra kimsenin itiraz etmeyeceğinden emin bir biçimde göğüs cebinden küçük bir kitap çıkarıp ortaya doğru uzattı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Göl Kıyısında

Ehliyet almak için kursa yazıldım. Bir otomobilim olsun, hayatım biraz renklensin istiyorum. Aklıma estiği zaman aklıma esen yere gideyim... Aslında hoşnudum hayatımdan. Ama kim daha fazlasını istemez ki!

Arkadaşlarım otomobil kullanmayı öğrenmek için çok geç kaldığımı söylüyor, beceremeyeceğimi düşünenler bile var. Doğrusu, ben de korkuyorum biraz. Karışık bir iş. Çokça çalışmak, alıştırma yapmak gerek. Bazen evde koltuğa oturup öğrendiklerimi uygulamaya çalışıyorum. Önce aynalara bakıyorum, gerekirse ayarlıyorum. Güzel... Sağ elimle vites kolunu tutuyorum, vitesi boşa alıyorum, sonra kontak anahtarını çevirip sol ayağımı debriyaj pedalına koyuyorum. Vitesi bire alıyor, debriyajdaki ayağımı yavaş yavaş çekerken diğer ayağımla gaza basıyorum. Biraz sertçe kalkıyor otomobil. Yine de sakinim. Sakin olmaya çalışıyorum. Gaz pedalını ayağımın altında iyice hissederek direksiyona doğru hafifçe eğiliyorum. Kulağım motorun sesinde sokak boyunca ilerleyip sağa sinyal veriyorum; caddeye, oradan da Konya Yolu'na çıkıyorum. Hafta içi, öğleden son-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ra, yollar tenha sayılır. Vitesi ikiye, ardından üçe, dörde alıyorum. Binaları ardımda bırakarak göl kıyısına gidiyorum. Anayoldan ayrılıp toprak bir yola sapıyorum. Tekerleklerin çıkardığı ses değişiyor. Debriyaj, fren, vitesi boşa al, el frenini çek. İşte bu kadar.

Ocak ayının son günleri, kıyıda kimsecikler yok. Rüzgârda salınan sazlığın kenarında bir çay bahçesine giriyorum. Otomobil kullandığım için gerginim. Acemiyim ne de olsa, çok kasmışım kendimi farkında olmadan. Çay söylüyorum garsona. "Demlikle getiriyoruz," diyor. "Tamam, getir," diyorum. Kıyıya dizilmiş masalar örtüsüz, nemli. "Ağabey sandalyeler ıslaktır şimdi," diyor garson. "Olsun," diyorum, "Sen getir çayı, ben ayakta içerim." Bir ben varım bahçede. Atkımı sıkıca boynuma doluyorum, paltomun bütün düğmelerini ilikliyorum. Bu güzel havada içeri girmek olmaz. Çayımı içerken bahçenin çitine yaslanıp gökyüzünü seyrediyorum: Alabildiğine gri. Yağmur öncesi. Rüzgâr; tozu, dumanı almış götürmüş, gri bulut tabakasına rağmen her şey berrak; ileride gölün ötesinde kuzeye doğru uzanan şehir bile. Göl renksiz bir pırıltıyla ürperiyor. Çay bardağının sıcaklığı avcumda.

Biraz sonra orta yaşı çoktan geçmiş iki kadın giriyor bahçeye; birkaç masa öteme oturuyorlar. Hazırlıklılar, minder getirmişler yanlarında. Kürkleri var, sarıya boyalı saçları. Şişman ve süslüler. Yalnız olmak ne güzeldi, huzurum kaçıyor. Çayım bitsin giderim, diye düşünüyorum.

Birden kadınlar heyecanla birbirlerine bir şey gösteriyorlar. Dönüp bakıyorum: Şehir tarafında gökyüzünde bir karaltı. Karaltı büyüyor, küçülüyor, kıvrılıyor, yükseliyor, alçalıyor, birden incelip genişliyor, şişip daralıyor. Bir sığırcık sürüsü bu. Üçboyutlu bir şey... Bir dans. Böyle bir hareketlilik içinde bize doğru yaklaşıyor sürü. Kadınlar ve ben nefesimizi tutmuş seyrediyoruz. Sürü sayısız leke halinde üzeri-

Sürekli PDF Kitap Arşivi - https://kanley.org

mizden geçerken sanki kuşların kanatlarının rüzgârını hissediyorum, nefesimi bırakıyorum. Müthiş bir gösteri! Sonra ufukta başka bir sürü beliriyor. İnsanın aklını başından alan aynı gök dansı, aynı doğurgan hareketlilik...

Arka arkaya onlarca sürü. Başım yukarıda seyrediyorum, kalbim güzel güzel atıyor.

Bir ara kadınlardan birinin, "Şimdi şurada bir sevgilimiz olsaydı, bize şiir okusaydı!" dediğini duyuyorum. İçimde bir tiksinti, fırlayıp kalkıyorum koltuğumdan.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Günümüzden yaklaşık bin altı yüz yıl önce, bir Roma imparatorunun şehrimizi ziyaret etmesi vesilesiyle dikilen sütunun üzerinde bugün bir leylek yuvası var. O sütunu görünce insan ister istemez bazı yapılara bin yıl sonra üzerine leyleklerin yuva yapacağı beton yığınları gözüyle bakıyor. Hangisine yuva yapacak acaba leylekler? Baştan aşağı camla kaplı cephesinde gökyüzünü ve güneşi soğuk dikdörtgenler halinde yansıtan şu gökdelene mi? Yoksa, dev bir fabrikayı andıran şu alışveriş merkezine mi? Böyle düşüncelere de fazla kapılmaya gelmez! En iyisi ucuz marketlerin birinden alışveriş yapmak ve kendini ikramiye veya yakacak yardımı verilen ayların düzgün salınımına bırakmak.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Küçük Taşlar

Bahar gelmişti... Babaannesi saksıların dibine koymak için küçük taşlar bulmasını istedi ondan. İki parmağını birleştirip gösterdi: "Böyle böyle yuvarlak taşlar... Toprak hava alsın, küflenmesin diye."

Gazete serdi yere. Balkondaki saksıları salona taşıdı, yazdan kalma çiçekleri söktü, topraklarını demlikteki çayla karıştırıp havalandırmaya bıraktı, saksıları küvetin içinde yıkadı. Küçük, bez bir torbanın içindeki tohumları masaya döktü, gözlüğünü taktı, parmaklarının ucundaki ufacık şeylere bakarken ihtiyaç duyduğu son şeyi tekrarladı: "Küçük, yuvarlak taşlar; saksıların diplerine koymak için, on beş yirmi tane."

Sokağa çıkınca önce apartmanın önündeki otomobillerden birine yaslanıp sokaktan geçenleri seyretmeye koyuldu. Saçının örgüsünü çözüp yeniden yaptı, çoraplarını çekiştirdi. Islık çalmaya uğraştı. Sonra karşı kaldırıma geçip yürümeye başladı. Arada sırada yere bakıyordu. Markete kadar tek bir tane bile küçük taş göremeyince biraz şaşırdı, heyecanlandı. Tekrar evlerinin olduğu tarafa geçti, başını kaldırmadan geldiği yöne doğru yürümeye başladı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hiç küçük taş yoktu!

Evin önüne gelince başını kaldırıp baktı: Balkonun kapısı açıktı, babaannesini göremedi. Başka sokaklara bakmaya karar verdi. Bakışları yerde hızlı hızlı yürüyordu. Asfalttan, kaldırım taşlarından, üzerinde eğik çizgiler olan parke taşlarından, otomobil lastiklerinden, ayakkabılardan, sigara izmaritleriyle, buruşturulup atılmış kâğıtlarla, meşrubat kutularıyla, pet şişelerin mavi kapaklarıyla dolu ağaç diplerinden başka bir şey görmüyordu. Arada sırada bir duvar dibinden fışkırmış sarı çiçekler görüyor, seviniyor ama sonra amacını anımsıyordu. Bahar gelmişti, babaannesi çiçek dikecekti, küçük yuvarlak taşlar bulması gerekiyordu. Saksıların diplerine koymak için.

İlk taşı evlerinin birkaç sokak ötesindeki bir pidecinin önünde buldu. Pideci birkaç masayı dışarı çıkarmıştı. Taş, bir sandalyenin ayağının hemen yanındaydı. Eğilip aldı. İnceledi. Tam babaannesinin istediği gibiydi. Biraz ötede bir ağacın dibinde, yumurta kabuklarının arasında ikinci taşı buldu. İlkinden daha büyüktü, yeşile yakın bir rengi vardı. Üçüncü taş, üzerinde TELEFON yazılı bir demir kapağın kenarındaydı. Kahverengiydi, yusyuvarlaktı.

Başı önde uzun süre, bir sokaktan diğerine yürüdüğü halde başka taş bulamadı. Sadece üç tane! Çocuk bahçesine gitmeye karar verdi. Adımlarını hızlandırdı, bahçede bir sürü taş bulabileceğini düşünüyordu. Koşmaya başladı, sonra duraladı: Koşarsa yoldaki taşları göremezdi.

Caddedeki kalabalığın arasından başı önde telaşlı telaşlı geçerken caddedekiler ona şaşkınlıkla baktı. Bazıları ne yaptığını anlamak için durup arkasından seyretti.

Çocuk bahçesi iyi bir düşünce değildi. Bahçenin beton olmayan yerleri, birbirinin aynı çakıl taşlarıyla kaplıydı. Fabrikadan çıkmış, işe yaramaz taşlar. Çok küçüktüler ve köşeliydiler.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hırsla çıktı parktan. Trafonun duvarındaki mavi at resmine bile bakmadı. Başını eğdi. Parke taşların üzerindeki şekilleri yeniden görünce midesi bulanır gibi oldu. Gözü karardı. Bir ağaca dayanmış ECZANE yazılı tabelayı çarpıp devirdi. Seke seke yürürken, postanenin köşesinde, kocaman bir ayakkabıyı ağzına almış koşturan bir köpekle burun buruna geldi.

Durup derin bir soluk aldı...

Küçük, yuvarlak ve besbelli çok yalnız oldukları için korkudan bir köşeciğe saklanmış taşları bulmak umuduyla, başı önde kaldırım boyunca yürümeye devam etti.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Balkon Temizliği

O şey geliyor aklına, yıllar önceki o olay... "Öğrenciydik, genceciktik, başka çaremiz yoktu," diyor kendi kendine. Biraz olsun rahatlamak için.

Önündeki kâğıtlara, bilgisayarın ekranına boş boş bakıyor. Kalkıp pencerenin önüne gidiyor. Hava pırıl pırıl. Kuzeye doğru yol alan bir yolcu uçağı... Yukarıdan oyuncak gibi görünen otomobiller... Yalnızca başları ve ayakları seçilebilen insanlar... Binalar... Başını cama dayayıp hep baktığı terasa bakıyor.

"Öğrenciler sevgiliyseler, hele bir de kız hamileyse, çaresizdirler," diyor.

Bu daha iyi. Kendinden üçüncü şahıs gibi söz etmek... Rahatlatıcı.

Terasta beyaz demirden çift kişilik bir salıncak. Boş. Rengârenk güllerle dolu büyük saksıların arasında mavi plastik bir top. Duvarda üzerinde küçük oklar saplı bir hedef tahtası, köşelerden birinde yine beyaz demirden bir koltuk, üzerinde gri minderler, arada sırada terasa hızla çıkıp ortalığı kolaçan ettikten sonra içeri giren küçük beyaz bir köpek...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Çaresizdiler. Yapacak bir şeyleri yoktu. Tıpta okuyan bir arkadaşlarından güvenilir bir doktorun adını, adresini almışlardı. Kızın Almanya'da çalışan ağabeyinin harçlık diye yolladığı paraya güveniyorlardı. Sevgilisini içeri aldıklarında oğlan hiçbir şey hissetmediğini düşündü. Sanki bir akvaryumdaydı, hava kabarcıklarından başka bir şey çıkmıyordu içinden. Bekleyenlerle göz göze gelmemeye çalıştı. Bekledi. Bekledi. Hemşire 'Çıktı. Gelin!' diye seslendiğinde kendisine söylendiğini önce anlamadı... Kız ağlıyordu. Üşüdüğünü söylüyordu. Üstünde birkaç kat örtü olduğu halde tir tir titriyordu. Oğlan çaresizlik içinde hemşireye bakıyor, omuzlarını ovalayarak kızı ısıtmaya çalışıyordu. Karnına... Karnına dokunmaya korkuyordu. 'Ne oldu bize. Ne oldu böyle bize?' diye soruyordu kız ağlarken. Bir eliyle oğlanın yanağını okşuyor, üşüyor, ağlıyordu. Hemşire elindeki kabı lavaboya boşaltırken, 'Önce her haltı yerler sonra da zırlarlar!' diye söylenmişti. Hemen çıkmak, gitmek istemişti oğlan. Sevgilisi hemen kendine gelsin, artık ağlamasın ve yanağını okşamasın ve aradan yıllar geçsin ve hemşirenin sesi derinden gelsin, duyulmasın."

Masasına dönüyor ama boşuna. Böyle olmayacak. İzin kâğıdı doldurup çıkıyor. Eve gitmek istiyor bir an önce. Kimsenin yüzünü görmeden.

Eve girer girmez ocağın altındaki kutudan birkaç tane naylon poşet alıyor. Salona geçip balkona çıkıyor. Boş saksıların durduğu köşeye bakıyor... Süpürgeyle faraş kapının arkasında. Balkonu süpürüyor. Zemindeki kuş pisliklerini faraşla kazıyor. Çıkan çerçöpü poşetlerden birine dolduruyor.

Biraz soluklanıyor. Boş saksıların durduğu köşeye bakıyor. Oraya doğru gidiyor. Eğiliyor. İki eliyle birden kavrayıp güvercin yuvasını kaldırıyor. Yuvanın içinde iki küçük yumurta. Küçük, yuvarlak, kusursuz, sıcak.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rankey.org

Yuvayı olduğu gibi, içindeki yumurtalarla birlikte çöp poşetinin içine atıyor. Poşetin ağzını hemen sıkıca bağlıyor. Üzerine iki poşet daha geçiriyor. Her birinin ağzı sıkıca bağlı. Sonra götürüp kapının önüne koyuyor.

Kapıyı kapatıyor.

Banyo musluğuna hortum takıp balkonu yıkamaya başlıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Şehir Rehberi

Şehrimizdeki veznedarların en büyük tutkusu, resim galerilerinin açılış kokteyllerine gidip bedava içki içmektir. İşyerlerinin panosuna iğnelenmiş veya amirlerinin masalarının üzerine bırakılmış sergi davetiyelerini titizlikle takip eder, ne zaman nerede kokteyl olduğunu çok iyi bilirler. Boş zamanlarında da, bıyıklarını çekiştirerek, davetiyelerdeki yazıları okurlar. Böylece ellerinde içki kadehleriyle resimlerin önünde durup, birbirlerine göz kırparak, "Özgün bir yapıt!" derler, "Soyutlamalar müthiş! Ressam kompozisyonlarında konuyu bütünüyle yok etmeye yönelmiş..." İçki servisi bitince sallana sallana evlerinin yolunu tutarlar. Evde eşleri, çocukları, yaşlı anneleri vardır. Ama onlar önemli değil. Önemli değil.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Demetevler İkilisi

Minarelere baktı, eğilip inceledi, onlara parmaklarıyla dokundu. Sonra doğruldu, seccadeyi kaldırdı, katladı. Dizlerindeki acı... Çekyata doğru giderken yüzünü buruşturdu. Çengelli iğneyle tutturulmuş tespih seccadenin bir ucundan sarkıyor, o adım attıkça sallanıyordu. Çekyatın sandığını açıp seccadeyi battaniyelerin üzerine koydu. Soluklandı. Büfeye geri döndü, fotoğrafın yüzünü kendine doğru çevirdi. Fotoğrafta oğluna uzun uzun baktı; parmağını üzerinde dolaştırıp "Yakup'um" dedi, iç çeker gibi "Yakup'um."

Sıcaklamıştı. Yeleğini çıkardı, koltuğun sırtına bıraktı. Oturdu. Büyük kızının Almanya'dan getirdiği kremle önce dirseklerini, sonra da topuklarını ovdu. Orta sehpasını kendisine doğru çekti; ayaklarını uzattı. Parmaklarını hep birden büküp düzeltirken çıplak ayaklarını seyretti. Koltuğun yanında yerde duran naylon torbadan tığını alıp lif örmeye devam etti.

"Sarmanın üzerine soğan kavursak mı acaba? Soruyorum sadece..." dedi bakışlarını işinden ayırmadan.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Küçük gelin huysuzlandı. Televizyon kumandasını sehpaya bırakıp bir şey söylemeden kalktı; mutfağa girerken sinirle başını sallıyordu. Çelik sahanı tezgâhın üzerine koydu. Balkona çıktı, erzak dolabından orta büyüklükte bir soğan çıkardı. Çabucak soydu, avcunun içinde doğrayıp sahana attı, üzerine zeytinyağı gezdirdi. Ocağa koydu.

Güneş dar mutfak penceresinden girip tezgâha vuruyor, geniş ilistirin içinde süzülmeye bırakılmış porselen tabaklardan yansıyordu. Küçük gelin soğanın kavrulmasını beklerken ilistirin içine çepeçevre dizilmiş tabakları, bardakları rafa yerleştirmeye başladı. İçeriden kayınvalidesinin sesi duyuluyordu:

"Elif dedim be dedim, kız ben sana ne dedim..."

Soğanları karıştırırken öfkeden gözlerinden yaş geldi. Kaşığı bırakıp iki eliyle kulaklarını kapadı. İçinde bir şey uğulduyordu. Sandalyeye çöktü...

Bir süre öylece oturduktan sonra güç bela kalkıp ocağı kapattı. Zeytinyağlı sarma tenceresinin kapağını açtı, kavrulmuş soğanları sarmaların üzerine boca etti. Kaşıkla soğanları üstünkörü yaydı.

Oturma odasına dönmek istemiyordu.

Sahanı yıkadı. Musluğun altına tutmuş durularken kayınvalidesi kapıda belirdi. Yerde bir noktaya bakarak konuştu: "Anacığım, bulaşık el değmeden temizlenmez, derdi." Küçük gelin suya tuttuğu sahanı eliyle ovalar gibi yaptı. "Dizi başladı mı?" diye sordu.

Dizi bitince kayınvalidesi çekyatta uykuya daldı. Kimi zaman horluyor, "Yandım Allah!" diyerek sağına ya da soluna dönüyordu.

Küçük gelin yine öfkelendi. Başını hızla çevirip oturduğu yerden büfeye baktı. Fotoğrafın odaya dönük olduğunu görünce ne yapacağını bilemedi. Çaresizdi. Üzerine bir yorgunluk çöktü. Ne kayınvalidesinin her sabah yatak odala-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://fanfey.org

rından getirip oturma odasındaki masanın üzerine koyduğu çalar saate, ne koltuğa doğru çekilmiş orta sehpasına, ne bu yüzden toplanan halıya ne de koltuğun üzerine atılmış yeleğe aldıracak durumdaydı. Çok yorgundu. Yatak odasına gitti, kendini öylece yatağa bıraktı...

"Çay demlenmek üzere," diye seslendi kayınvalidesi. "Ooohh, uyumuşsun ne güzel!" Sanki daha önce hiç girmemiş gibi yatak odasının kapısında durmuş, kaçak kaçak içeri bakıyordu.

Küçük gelin isteksizce kalktı yataktan.

Mutfaktaki masada zeytinyağlı sarma dolu bir tabak ile büyük bir kâsenin içinde suya koyulmuş beyazpeynir duruyordu. Kayınvalidesi tezgâhın önünde durmuş haşlanmış patatesleri soyuyordu.

İlk çaylarını konuşmadan içtiler. Küçük gelin, kayınvalidesinin çayına dört kaşık şeker dolduruşunu, suçlanmaktan korkar gibi yemek yiyişini göz ucuyla seyrederken içinde yine bir şeylerin uğuldamaya, kaynamaya başladığını hissetti. Burnunu iyice kaldırıp derin bir soluk aldı. Dayanamıyordu, hele böyle konuşmadan karşılıklı oturmaya hiç dayanamıyordu.

Neyse ki, "Çocuklar küçükken, hem onlar hem bizim adam tifo olmuştu," diye konuşmaya başladı kayınvalidesi. Avcunda tuttuğu patatese bakarak konuşuyordu. "Dördü birden hastaneye yatmıştı. Ben de çocukların yanında kalıyordum. Çocuk bölümünde... Ne de olsa her şeyi hastane yapamaz. Böyle patates verirlerdi, haşlanmış. Bazen bizim adamın yattığı bölüme giderdim. Bir şeye ihtiyacı var mı diye. Öyle ya bir ihtiyacı olur... Kızardı ben geldim diye, demediğini bırakmazdı. Utanırdı benden herhalde. Hemşirelere bir iltifat bir iltifat, gönül eğlendiriyordu onlarla. İsteyince dili pek tatlı olur..." Sustu. Elindeki patatesi yine suçlu suçlu ısırdı. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bir şey yapmak istedi birden küçük gelin. Sandalyesinde kıpırdandı. "Çay koyuyorum anne," dedi yumuşak bir sesle. Patatesli parmaklarla lekelenmiş çay bardağına uzandı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Baharda Yine Geliriz

Oda havasız, loş. Taş zemin soğuk, yer yer ıslak. Ayaklarımı sandalyenin altına çekip topuklarımı kaldırıyorum.

"Baharda yine gelir, onu pikniğe götürürüz," diyorum. Önce Nergis'e, sonra yatağın ucuna ilişmiş ufak tefek adama bakıyorum.

"Tabii evet baharda götürürüz," diye tekrarlıyor Nergis. Şaşkınlığı geçmiş. Şimdi yalnızca kederli.

"İyi olur, sağ olun, tabii çok iyi olur," diyor adam. "Biz pek dışarı çıkaramıyoruz, malum..." Nergis ile hemen başlarımızı sallıyoruz. "Bu yazın sonu Kırşehir'e götürmüştük. Orada bir hocaya... Okudu ablamı. Üç gün kaldık. Ablam içeri girmek istemedi hiç. Sabah akşam dışarıda. Ağaçların altına koyuyorduk. Yatmadan yatmaya taşıyorduk içeri. Sessiz sessiz bakıyordu etrafa. Ağaçlara otlara filan bakıyordu..." ablasına dönüp, "Değil mi abla?" diye soruyor ama yanıt beklemediği belli. Yalnızca ablasının ağlamasını durdurmaya çalışıyor.

Oda yine anlaşılmaz bağırışlarla, boğazlanan birinin çıkarabileceği türden seslerle doluyor. Ne diyeceğimizi, ne yapa-

cağımızı bilmeden Nergis ile birbirimize bakıyoruz. Nergis biraz öne doğru eğilip, "Öğretmenim..." diyor ağlamaklı.

"Ama ağlama abla, neden ağlıyorsun!" diye azarlıyor adam. Bize dönüp açıklıyor: "Heyecanlanınca böyle oluyor, sizi görünce heyecanlandı tabii, nöbet gibi bir şey..." Yeni tıraş olmuş; kalın favorileri, gözlerinden epey yukarıdaki kaşları ve dudaklarının iki yanındaki iki derin çizgi bu ufak tefek adama sürekli gülüyormuş, hiçbir şeye aldırmıyormuş havası veriyor. V-yakalı kahverengi bir kazak giymiş, içinde kareli gömleği en üst düğmesine kadar ilikli. Arada sırada, kolu sökülüp çıkarılmış, doğramalarının boyası kavlamış pencereden dışarıya, itiş kakış apartmanlara, gri kış göğüne bakıyor; sonra yine odanın içinde bir yerlere gözlerini dikiyor.

"Biz alıştık," diye devam ediyor konuşmasına, bizim konuşmadığımızı görünce. "Kaç yıldır böyle... Belki on yıl oldu. On yıl... Benim hanım da ölünce... Tümör vardı. Sizlere ömür... Ben iki çocukla kaldım, bir de bu. Buna da bakmak lazım. Bakım gerekiyor. Neyse çocuklar büyüdü de... Büyüğü, sizin telefonunuza çıkan, kızım, hamarat sağ olsun."

İçeriden iki kardeşin sesleri geliyor, neşeli sesler. Küçüğü ablasına bir şeyler anlatıyor cıvıl cıvıl sesiyle; kız da duyduklarına inanamıyormuş gibi sürekli kardeşinin söylediklerini tekrarlatıyor, bir yandan da gülüyor. Oda kapısının açıldığı koridora bir yerlerden bir ampul ışığı vuruyor. Çocukların konuşmalarını dinliyoruz.

Nergis'in öğretmeni yine ağlamaya başlıyor. Eliyle tekerlekli sandalyesinin koluna vuruyor. "Nergis! Nergis!" diye bağırıyor, ağzından salyalar akıyor.

Bakıyorum, Nergis'in gözü dolmuş. Sandalyesinde kıpırdanıyor, boşlukta bir yere bakarak, "Benim üzerimde çok emeğiniz var öğretmenim," diyor. Sonra bakışlarını yine kaçırıyor, "Terlemiş miyim diye sırtıma bakardınız hep," diyor. "Mendilinizi koyardınız..." Devamını getiremiyor. Kor-

kunç bir sorunun yanıtını arar gibi bana bakıyor. Bu kadarına ben de dayanamıyorum. Yutkunup elimi burnuma götürüyorum, gözlerimi ovalıyorum sonra. Burnumu havaya kaldırıp derin bir nefes alıyorum. Bakacak bir yer arıyorum. Tekerlekli sandalyenin yanında küçük bir sehpa var, üzerinde getirdiğimiz çiçekler duruyor. Sehpanın ardında kalorifer, dilimlerinin arasına bir sürü beyaz bez parçası sıkıştırılmış. Bez parçalarına bakıyorum. Nergis de oraya bakıyor.

Öğretmen kendini iyice kaybetmiş, ağzından köpükler saçarak bağırıyor, uzun iç çekişlerle ağlıyor. Sonra nedense biraz sakinleşiyor. Konuşuyor. Bir şeyler söylüyor.

"Sizin diğer öğrencilerden farklı olduğunuzu söylüyor," diye açıklıyor adam, yine aldırmaz, yine güler gibi.

Nergis ağlamaya başlıyor, bırakıyor kendini.

Öğretmen ağzında köpüklerle bana bakıyor. Ya gereğinden fazla ya da gereğinden az açtığı dudaklarıyla tükürükler saçarak, "Sen çok güzelsin!" diyor, "Gözlerin çok güzel!" Son hece yeni bir ağlama nöbetinin başlangıcı oluyor.

Ayaklarımı sandalyenin altından çıkarıyorum; utanmış gibi, çoraplarıma bakarak "Sağ olun," diyorum, "teşekkür ederim." Başımı kaldırıp gülümsüyorum. "Nergis sizden çok söz etti bana. Ben de sizinle tanışmak istedim. Onca yıldan sonra izinizi bulmak..." Gereksiz bir sürü şey anlatıyorum böyle. Susarsam yine ağlamaya başlar diye düşünüyorum. Öğretmen susmamı beklemeden haykıra haykıra ağlamaya başlıyor.

"O adam, kocası yani," diye söze giriyor ufak tefek adam. Şimdi duvara yaslanmış, avuçlarını yatağa dayamış. "Burada, dikimevinde işçiydi. Posbıyıklı, yakışıklı biriydi. Biz istemedik ama ablam çok seviyordu. Evlendiler işte. Adam içkiciydi, çok içiyordu. Bunu da alıştırdı. Bu da başladı içmeye. O adam mahvetti... Eskiden çok güzeldi ablam..."

Adamın anlattıklarını dinlerken şimdi artık yarısı sönmüş

öğretmene bakıyoruz. Seyrek, kirli saçları yana taranmış. Camları lekeli gözlüğü burnunun ucuna düşmüş. Gözlerinde donuk, uzak, tuhaf bir şey. Ağzındaki o çarpılma... Yıllar öncesinin genç, güzel ve öğrencilerine düşkün, işine bağlı ilkokul öğretmeni... Yakışıklı bir işçiye âşık oluyor, bağlanıyor.

"Ben böyle değildim!" diye bağırıyor birden, çırpınıyor sanki. Nergis sandalyesinde iki büklüm; burnunu bir kâğıt mendilin içine saklamış. İki eli de mendilde. Ben parmaklarımla gözlerimi siliyorum.

"Böyle mi olacaktım!" diye feryat ediyor öğretmen. Tekerlekli sandalyesi zangırdıyor.

"Biz artık kalksak iyi olacak galiba," diyorum adama dönüp. Bu çırpınışa biz neden oluyormuşuz gibi geliyor.

Adam bir şey söylemeden ayağa kalkıyor. Nergis ile ben de kalkıyoruz. Nergis eğilip öğretmenine sarılıyor. Yanaklarından öpüyor. İkisinin gözyaşları birbirine karışıyor. Ayrılıyorlar... Sonra ben elini öpüyorum öğretmenin...

Onu hıçkırıklar içinde orada bırakıyoruz.

Ayakkabılarımızı giyerken abla kardeş babalarının yanında durmuş bizi seyrediyor. Nergis kolumu tutup başıyla adamı işaret ediyor. Paltomun cebindeki zarfı çabucak ayakkabılığın üzerine bırakıyorum. "Belki ihtiyacınız olur," diyorum adama bakmadan. "Sağ olun," diyor o; sıkılmış gibi bir hali yok.

İçeriden öğretmenin haykırışları duyuluyor.

Daha hızlı hareket etmeye başlıyoruz; Nergis ile aceleyle dışarı çıkıyoruz.

Merdivenin başında dönüp, "Baharda yine gelir onu pikniğe götürürüz," diyorum.

"Evet," diyor Nergis, "baharda yine geliriz."

Şehrimizdeki yoksulların tam sayısını bilmiyoruz. Ama çoklar. Gecekondularda yaşıyorlar. Bayramlarda ulaşım araçları parasız olunca ortaya çıkıyorlar. Caddelerde, alışveriş merkezlerinde dolaşıyorlar. Geçtiğimiz bayram, şehir tiyatrosunda onlar için "Temizlik İmandan Gelir" adlı oyun, yine ücretsiz, sergilendi. Konusunu yüzyıllar önce Anadolu'da yaşanan bir savaştan alan bu oyunda, Türk askerlerinin misvak dallarıyla dişlerini fırçaladığını gören düşman gözcüsünün, "Türkler bizi çiğ çiğ yiyecek!" diye bağırarak saklandığı yerden fırlayıp kaçtığı sahne, yoksullar tarafından çılgınca alkışlandı.

Deli Eşeğin Akıllı Sıpası

Önce vazgeçirmeye çalıştı annesi: "Oğlum nasıl bulacaksın, adı yok adresi yok. Bir dolu çay bahçesi var orda, hangisi olduğunu nereden bileceksin?" Sonra teselli etti. Dedi ki: "Deli eşeğin akıllı akıllı sıpaları olur." Okuyacağını, adam olacağını, babasına benzemeyeceğini söyledi.

"Evet!" dedi, "Ama yine de gideceğim. Görmek için..." Kazağının üzerine okul ceketini giydi. Gözlerini annesine dikti. On üç yaşının verdiği güvenle konuştu: "Sana ve kardeşlerime ben bakacağım."

Babasını görenler olmuştu, anlattıkları doğru mu gidip bakacaktı.

Birkaç arkadaşıyla Gençlik Parkı'ndaki bir çay bahçesini işletmeye başladıklarını söylemişti babası. Bunu söylediğinde kıştı. Birlikte dama naylon seriyorlardı. Naylon uçmasın diye de içi taş dolu tenekeler koyuyorlardı kenarlara.

Babasına güvenmiyordu.

Yağmur yağıp da evi lağım bastığında, küfür etmiş, çekip gitmişti. Onları öylece bırakmıştı. Annesi o gün temizlikteydi. Kardeşleri ağlarken tek başına uğraşmıştı lağımla.

Boyundan uzun demir çubuğu tuvalet deliğine daldırmıştı. Lağım suyu delikten ağır ağır akarken tuvalet taşı çıkmıştı ortaya önce, sonra da deliğin içinden havaya zıplayan o küçük, rengârenk balık. Can çekişiyordu herhalde.

Babası, "Bir hafta sonu hep beraber gelirsiniz bahçeye," demiş, sonra da günlerce eve uğramamıştı. Nerede olduğunu o sormamıştı ama kardeşleri sorup durmuştu. Anneleri bir şey söylememişti. Eve döndüğünde "İşler iyi!" demişti babası. Sonra yine kaybolmuştu.

Onu görenler vardı. Gençlik Parkı'nda. Yaptığı iş dediği gibi değildi.

"Hangi işi düzgün ki bu adamın!" diye yakınırdı annesi. Haklıydı. Girip çıktığı işlerin hesabı yoktu. Bir keresinde evin derme çatma bahçesine bir sürü adam doldurmuştu. Partiden adamlar... "Seçimlerde bizim parti kazanırsa hayatımız değişir!" demişti. Dağıtmaları için paket paket broşür vermişti ona ve kardeşlerine. Annesini de zorlamıştı komşu kadınlarla konuşması için. Rozet takıyordu ceketinin yakasına, tıraş oluyordu her sabah. Bıyıklarını boyuyordu. Seçimlerden birkaç gün sonra rozeti çıkarmıştı. Merdiven altına yığdığı renkli, parlak broşürler için de "Bunları sobada yakarsın," demişti annesine.

Ulus ana baba günüydü. Kalabalığın arasında Gençlik Parkı'na doğru yürürken ikide bir durup omuzlarını daraltıyor, ceketinin kısa gelen kollarını çekiştiriyordu. Biraz sonra yine çıkıveriyordu ortaya lacivert kazağının yenleri. Öfkeleniyordu.

"Babam gibi olmayacağım. Babam gibi olmayacağım." Tekrarlayıp duruyordu.

Gençlik Parkı'na girince, babasının parkın içinde bir yerlerde olduğunu düşündü. Gözleri doldu. Havuz kenarına indi. Havuzun ortasına doğru uzanan gemi biçimli çay bahçesine girmeye cesaret edemedi. Babasının anlattığı bahçeye

pek benzemiyordu. Uzaktan baktı. Az ileride köprünün başında büyük bir çay bahçesi daha vardı. Ailelerle tıklım tıklımdı. Masalarda semaverler görünüyordu. Koca bir ağacın gölgesinde erkekler nargile içiyordu. Babasının böyle bir yerde olamayacağını hissetti. Bitişikteki bahçeye baktı. Bahçeyi çevreleyen tahta kafese, sarmaşıkların üzerine, kadınlı erkekli şarkıcıların posterleri asılmıştı, içeride de bir kadın şarkı söylüyor, müşteriler el çırparak eşlik ediyordu. Havuz kenarındaki bahçelere bakarak yürümeye devam etti. Çoğu lokantaydı. Beyaz örtülü masalarda yemek yiyip içki içen bir sürü insan vardı. Kebap, döner kokuları aldı. Hızlandı. Lunaparkın girişinde durup bir süre içeri baktı. Havuz kenarında yan yana salınıp duran rengârenk kayıkları seyretti. Parkın Opera kapısına doğru yürüdü. Erkek, kadın ve çocuk heykelleriyle süslenmiş fıskiyeli bir havuzun basamaklar halinde uzandığı yol boyunca karşılıklı çay bahçeleri dizilmişti. Bazıları video oynatıyordu.

Önünde birkaç kişinin toplandığı bir çay bahçesi dikkatini çekti. Bahçeden hareketli bir Ankara havası yayılıyordu. İnsanlar sarmaşık ve tahta kafesle çevrili çay bahçesine gülerek bakıyorlardı. O da baktı. Gözleri bahçenin loşluğuna alışınca, yan yana dizilmiş üç adamın ellerinde kaşıklarla müşteri çekmek için oynadıklarını gördü...

Yutkundu.

Babası ve diğer iki adam, aynı anda aynı hareketleri yapıyordu. Omuzlarını kaldırıp indiriyor, kollarını açıyor, kendi çevrelerinde dönüyor, öne geriye adımlar atıyor, yavaş yavaş çömelerek avuçlarıyla yere vuruyor, sonra yine yavaş yavaş kalkıp oynamaya devam ediyorlardı.

Çay bahçesinde bir iki müşteri ya vardı ya yoktu.

Ben Tedirgin

Bankadan mektup geldi. Uzun zarf, başlıklı kâğıt. Vergi dairesinin yolladığı bir yazıya dayanarak hesabımdaki paraya el koyacaklarmış. Bilgilerime sunuyorlar.

Yıllar önce okuldan arkadaşlarımla kalkıştığımız bir iş. Sahibi ben görünüyordum. Beceremedik, kapattık... O işten kalma bir vergi borcu olmalı. Ama hesabımda para yok!

Vergi dairesinin yolunu tutuyorum. Meselenin aslını öğreneceğim, ödeyebilirsem borcu ödeyeceğim. Annemden para isterim, onda vardır, verir. Onca yıl geçti, büyük müdür acaba cezası? Ne olursa olsun, kapansın artık bu defter. Sonunda hepimiz birbirimizi suçladık, herkes kendisinin zarara uğradığını düşündü. Arkadaşlığımız bozuldu. Üçümüz de dilimize doladık "kimseye güvenmeyeceksin" lafını.

İnsanın geçmişi peşinden uysal bir köpek gibi gelse, tamam! Ama biz insanların zamanla tedirgin bir kediye dönüşme olasılığı da var. Sırtı kabarık, durmadan arkasına bakan bir kedi...

Danışmadaki adam dördüncü kata çıkmamı söylüyor. Bi-

nanın havası, kokusu değişmemiş. O zamanlar da koştururdum buralarda, içim daralırdı.

Asansörün aynasında sırtıma bakıyorum, fena değil.

Dördüncü katta vergi numaramın ilk üç rakamını soruyorlar. Geçmişimle bir hesaplaşma bu. Herkesin karşısına çıkmaz böyle bir fırsat.

"Berrin Hanım," diyorlar. Gösterdikleri masada şişman bir kadın kâğıt mendille gerdanını, saçlarını kaldırıp ensesini siliyor. Kolunda dizi dizi bilezikler.

Bankadan gelen mektubu uzatıyorum.

Mektubu çabucak okuyup, "Hesabınızda ne kadar para var?" diye soruyor.

"Hiç yok ki!" diyorum. "Sorun da bu zaten," diyecekken kadın dinlemiyor. İyi ki de dinlemiyor, çünkü sorunun bu olmadığını biliyorum. Bir hayalin altında kaldık biz. Üç arkadaş. Büroya taşınırkenki heyecanımız, ilk günlerdeki neşe... Farklı olduğumuzu düşünüyorduk, dağılıp giden diğerleri gibi olmadığımızı. Sonra da birbirimizin yüzüne bile bakmadan masalarımızı, eşyalarımızı topladık...

"Bankonun dışında bekleyin," diyor kadın sertçe.

Duvara yaslanıp seyrediyorum. Masasında bir şeylerle uğraşıyor, çekmeceleri açıp kapıyor, telefon ediyor. Bir süre sonra karşı duvarı boydan boya kaplayan dolaplara doğru gidiyor. Pembe kartondan bir dosyayla geri dönüyor. Birtakım kâğıtlar çıkarıyor. Hesap makinesine uzanıyor. Tuşlardan çıkan sesi duyabiliyorum. Bir kâğıda bir şeyler yazıyor. O kâğıda yazdıklarını başka bir kâğıda geçiriyor. Hepsini görebiliyorum. Behçet'in yıllar önceki yüzünü de görebiliyorum. Eşyalarını doldurduğu kutuyu yüklenmeden önce, bana ve Çelik'e değil pencereye doğru bakarak, yüzünde yapma bir gülüşle, "Unutamayacağımız bir şey yaşadık!" demişti. Canımızı acıtmak istediği belliydi. Kısa cümlesinin sonunda soluk soluğa kalmış, "yaşadık" derken sesi çatlamıştı.

Berrin Hanım eliyle gel işareti yapıyor.

"Mükellef siz misiniz?" diye soruyor matbu bir kâğıdı uzatırken.

"Hayır," diyorum, "ben tedirgin."

Şehir Rehberi

Bazen yağmur şimdiki bir yağmur olarak yağar şehrin üzerine, bazen de daha önceki bir yağmur olarak. Minareler, vinç kuleleri, çatılardaki antenler pusun ardında silikleşir. Her şey birbirine karışır. Çıkıp bir sokakta yürüsek, şehrin boğazına kaçmış gibi oluruz. Binalar, kaldırımlar, tabelalar, belediyenin işlek caddelerin kenarına diktiği cılız ağaçlar, püskürtmek istercesine üzerimize gelir. Evde kalsak, komşunun oğluna Türkçe dönem ödevi için yardım etmemiz gerekir. Zavallı çocuk bizim ağzımızdan, içinde "umarsız" sözcüğü geçen bir dolu cümle yazar, sonra da umarsızlık içinde bir bize bir yazdıklarına bakar.

Anlamayan Kadınlar

Manav elmaları tarttıktan sonra yıkayıp bize uzatmıştı. Tam mevsimiydi. Sokaklarda dolaşıyorduk. O da bana âşık mı, bilmiyordum.

Elmayı ısırırken ağzı elmanın ardında kayboluyor, burnu belirsizleşiyor, gözleri kalıyordu yalnızca.

Acelesiz, tadını çıkararak yürüyorduk. Ben bazen ellerimi pantolonumun ceplerine sokuyordum, o da sağ eliyle sol dirseğini tutuyordu.

Yerler atkestaneleriyle doluydu, bazılarını düşerken görüyorduk: Dikenli yeşil kabukları patlıyor, parıldayan kahverengi meyve çıkıyordu ortaya. Her şeyde bir sihir vardı.

Erkekler evlerinin önünde otomobillerini yıkıyor, kadınlar kucaklaşıp ayrıldıkları sevdiklerinin arkasından uzun uzun bakıyordu.

Bazen konuşmuyor; insanlara, kedilere, balkonlarında biber kurutulan evlere bakıyorduk. Bazen de bakışlarımızı adımlarımıza sabitleyip sözü birbirimizin ağzından alarak konuşuyorduk. Ona yağmurlu bir günde denize girişimden söz etmiştim. "Yağmur damlaları durgun suyun yüzeyini

öyle hoş iğneliyor, hafifçe yukarı sıçrayıp düşen öyle pırıltılı damlacıklar oluşturuyordu ki, Çince bir kitabın satırları arasında hissetmiştim kendimi." O iç çekmişti. Bir kitap yazmak istediğimi söylemiştim. "İçinde öyle bir cümle olsun istiyorum ki, kitabı okuyan biri o cümleye geldiğinde kitabı birden kapatıp sımsıkı göğsüne bastırsın." Ağzından salyalar akan bütün yazar müsveddeleri gibi ben de okuyucu olarak bir kadını, onu düşlüyordum işte!

"Güzel bir kitap okumak ve ömrümün geri kalanını o kitabı okuduğum yerde geçirmek istiyorum," demişti o. Sonra da bana dönüp sormuştu: "İnsan güzel bir kitap okuduğu yerden nasıl ayrılabilir?"

Sorusuna karşılık ikimiz de yeniden etrafımıza bakmaya başlamıştık. Balıkçı tezgâhları, buz parçalarının arasında parlayan kırmızı solungaçları göz alan palamutlarla doluydu. Simitçilerin etrafını serçeler, güvercinler sarmıştı. Önlerine defter kitap yığılmış kırtasiyeler ana baba günüydü. Bir kuruyemişçi leblebi kavuruyordu. Akşam güneşi herkesi, her şeyi bir gülümsemeye dönüştürüyordu. Onun ince uzun gölgesini seyrediyordum. Bazen bana çok yakın.

Sokaklarda gördüğümüz çocuklarla şakalaşıyor, avuçlarını leblebiyle dolduruyorduk. "Biriniz kaleye geçin de bir penaltı çekeyim," demiştim top oynayan çocuklara. Kaleye geçen penaltıyı kurtarınca ne güzel gülmüştü!

İki katlı eski evlerin sıralandığı bir sokak boyunca yürürken, bana bakmış ve "Topa daha hızlı vuracağını sanmıştım," demişti birden.

Susmuştum.

Caddelerdeki otomobillerin uğultusu duyulmuştu o zaman, fren, klakson sesleri, bağrışmalar, İzmir treninin uzaklardan gelen kalkış düdüğü ve tabii bir de aşkın nakaratı: "Seni bir tek o anlar, seni bir tek o anlar..."

Pastanede

Çarşının avlusu caddeye göre çok daha sessiz, sakindi. Otobüslerin homurtusu, satıcıların bağırışları nasılsa dışarıda kalmıştı. Dükkânların vitrinlerine bakan birkaç kişiden başka kimse yoktu avluda. Küçük havuz boştu. Geniş beton saksılardaki bitkiler havuzun içine indirilmişti. Aralarında güvercinler dolaşıyordu.

Kadın daha pastaneye girmeden adamı gördü. Cam kenarında bir masaya oturmuş, kollarını kavuşturmuştu. Dışarıya bakıyordu.

Uzaktan birbirlerine gülümsediler.

Kapıyı bordo ceketli, siyah papyonlu garsonlardan biri açtı. Açar açmaz da porselen tabaklarla fincanların, metal çatal kaşıklarla birlikte seslendirdiği aksak, neşeli müzik duyuldu.

Sarıldılar. Ayrılırken kadının birkaç tel saçı adamın tıraşsız yanağına takıldı.

Adam sandalyesine oturdu; kadının atkısını, mantosunu çıkarmasını, çantasını sandalyeye asmasını, tam karşısına oturmasını seyretti. Burnu kırmızıydı kadının. Ne kadar ol-

muştu görüşmeyeli? Bir aydan biraz fazla.

Konuşmadan, gülümseyerek birbirlerine baktılar.

Bir garson masalarına yaklaştı. Aç olduğunu söyledi adam, kaşarlı sandviç ve çay istedi. Kadın elindeki listeyi adama doğru uzattı, işaretparmağıyla salebi gösteriyordu. Adam garsona dönüp bir de salep getirmesini rica etti. Garsonun camekânlı yüksek tezgâhına doğru gidişini seyrettiler. Tezgâhın ardındakilerin yalnızca beyaz kepli başları görünüyordu. Arkalarında, duvarda, kırmızı neon ışıklarıyla "NEFİS BOZA" yazılıydı.

Birbirlerine nasıl olduklarını sordular. İyi olduğunu söyledi kadın. Adam ellerinden şikâyetçiydi. İkisini birden masanın üzerine koydu, parmaklarını açtı. Kadın işaretparmağıyla adamın titreyen parmaklarından birinin üzerine hafifçe bastırdı. Gözleri dolu doluydu. Dışarıya, avluya baktı.

Garson siparişleri masaya koyduktan sonra camın önünde bekleyen dilenci kadına başıyla git işareti yaptı. Dilenci gitti.

Kadın, salep fincanını iki eliyle kavramış, küçük yudumlar alıyordu.

Antalya'nın nasıl olduğunu, neler yaptığını sordu adam.

Kadın yolculuktan, bir hafta boyunca süren bahar havasından, kaldıkları otelden söz etti. Kahvaltılar, yemekler açık büfeydi, ama her şey alabildiğine tatsızdı. Bir tek patates bildiğimiz patatesti, bolca haşlanmış veya fırınlanmış patates yemişti. Bir gece otelin barında "Do You Love Me" çalmıştı. Hiç beklemediği bir anda "Sevgili Nick"in sesini, piyanosunu duyunca... Kadın susup tekrar avluya, havuzun içinde gezinen güvercinlere baktı...

"Yıldızlar nasıldı?" diye sordu adam, kadının yardımına koştu. "Geceleri ziyaretine geliyorlar mıydı?"

Kadın ıslak gözleriyle başını sallayıp gülümsemeye çalıştı. Salep fincanıyla ilgileniyor göründü. Sonra birden sırtını

dikleştirdi, gülünç bir toparlanma hareketi yaptı. Yıldızı bol bir gece iş arkadaşlarıyla sahilde oturup sabaha kadar konuştuklarını söyledi. Anlatmaya başladı. Adam, dört kişi arasında geçen bu konuşmayı ilgiyle dinliyor, kadının söylediği adları aklında tutmaya çalışıyordu. Sandviçinin son lokması elinde, sandalyesine yaslanmıştı.

Bir ara öne doğru eğilip, "Ona mı... Yani Meral'e mi söyledin?" diye sordu, kendini kadının anlattıklarına bir hayli kaptırmıştı.

"Hayır!" dedi kadın olanca yumuşaklığıyla. "Ona değil sana söyledim... Ben... Yıllardır yalnızca seninle konuşuyorum."

Her Şey Gün Gibi Ortada

Leyla Hanım da ben de tek gelmişiz. Onun eşi hastaymış, benimki yurtdışında. Yan yana oturttular bizi. Yuvarlak masaların etrafında elli altmış kişi varız. Şirketimizin geleneksel yemeği. İçkili. Orkestra da ayarlanmış. Ne çalsalar dokunuyor. Kalabalığın içindeyken böyle olurum. Neyse ki içki sınırsız. İyisinden kırmızı şarap. Kadehte ele gelmez bir parıltı, damağımda hoş burukluk.

"Hücre bölünmelerinde en çok ilgimi çeken ne biliyor musun?" diye sordu Leyla Hanım. İş mi konuşacağız yoksa! Canım sıkıldı. Laboratuar kokusu geldi burnuma. Ama Leyla Hanım benden büyük, şirkette de daha eski. Üstelik severim onu. Belli etmedim hoşnutsuzluğumu.

"Nedir Leyla Hanım?"

Şarap kadehi elinde; bir oğlanınki gibi dipten kesilmiş tırnaklarıyla ince parmakları güzel görünüyor. "Dokuyu tamamlayana kadar bölünüyor, bölünüyorlar. Tamamlayana kadar, anlıyor musun? Çoğalıyorlar. Eksikliği gidermek için..." Burnunu kadehin içine soktu, sonra "Boşluğu doldurmak için..." dedi.

Bakteriler üzerinde yaptığımız uzun, sıkıcı araştırmalar, pipetler, beherler, masa saatleri, doldurduğumuz çizelgeler geldi gözümün önüne. Oysa Leyla Hanım, belli, başka bir şey söylemek istiyor. Aklında başka bir şey... Çok mu içti yoksa! Kaygılandım doğrusu.

Bereket orkestra hareketli bir şeyler çalmaya başladı da, önce güvenlik görevlileriyle şoförler, arkasından teknisyenler, laborantlar, derken herkes döküldü ortalığa. İmalat müdürü bile kalktı. Bizse, Leyla Hanım ile, masa boşalınca sanki birbirimize daha yaklaşmış gibi dip dibe oturuyoruz. Leyla Hanım'ın iki çocuğu var. Birkaç kere işe de gelmişlerdi. Kocasının yüzünü anımsamaya çalışıyorum. Yalnızca otomobilini anımsayabiliyorum.

Ben zaten sessiz, içine kapanık diye bilinirim de Leyla Hanım'ın bu sessizliği... Bu boynu bükük duruşu... Arada bir başını öyle bir eğiyor ki, dans edenler görecek diye tedirgin oluyorum. Nesi var bu kadının? Beyaz önlüğüyle gevezelik ederek odadan odaya dolaşır, bir çocuk gibi sık sık burnunu avcuna sürter, bilgisayarının karşısında şarkılar mırıldanırdı. İki çocuğa rağmen nasıl hâlâ böyle incecik ve canlı olduğuna şirkette herkes şaşar. Şimdi o neşeli kadından eser yok. Dalgın dalgın şarabını içiyor, çatalıyla tabağındakileri didikliyor. Dayanılacak gibi değil. Ya ağlamaya başlarsa! Bir ara çıkıp dans etmeyi bile düşündüm.

"1992 yılında," dedi Leyla Hanım titreyen sesiyle, beni dinleyici olarak seçtiğini belli eden bir bakış attı, "On iki yıl önce, İstanbul'a gitmiştim, üç günlük bir eğitime."

Kadehimdeki şarabı bir dikişte bitirdim. "Hücre bölünmeleriyle mi ilgiliydi?" diye muzipçe bir soru sormak istedim ama hiç sırası olmadığını da biliyorum.

"Üç günlük bir eğitim, mayıs ayında. Eğitime gelen Mardinli bir hekimle tanıştım. O..." Durdu. Sonra dosdoğru gözlerimin içine bakarak adını söyledi: "Ümit!" dedi ve yi-

ne durdu. Öyle çok özellikli bir ad değil ama, Leyla Hanım on iki yıldır ilk kez yüksek sesle söylemiş, bu adı yapan sesleri ilk kez çıkarmış gibi söyleyince adın sahibi bana çok gizemli, çekici biriymiş gibi geldi. Ümit.

"Onunla... Ümit ile güzel sohbetler yaptık. Son akşam üniversitenin kampusunda dolaşırken bir akasyanın çiçeğini kopardım. Mayıstı, her yerde akasyalar... Yürürken arada sırada avcumdaki çiçeği kokluyordum. 'Ben de koklayabilir miyim?' diye sordu. Elimi uzattım." Leyla Hanım bir elini dans eden kalabalığa doğru ağır ağır uzattı. Ama artık gördüler mi, kim ne der, umurumda değil. Kalbimin çarpıntısını kulaklarımda uğultu olarak duyuyorum. Kadehimi şarapla doldurdum. Onunki bitmediği halde onun kadehini de.

"Kokladı. Misafirhaneye dönene kadar dört beş kez beni durdurup kokladı. Koklarken dudakları elime değiyordu." Leyla Hanım gözlerini yine bana dikti. "Dudakları yumuşacıktı." Gözlerini benden ayırmıyor. O çok cesur ama ben korkudan, heyecandan neredeyse titriyorum.

"Uzun bir süre, bunu bilerek yapıp yapmadığını düşündüm. Kendi kendime denedim..." Avcunda bir şey varmış gibi elini burnuna götürdü. "İnsan böyle koklarken dudakları ele değer mi diye..."

Sustu Leyla Hanım, yine başını eğdi. Hikâyenin bu kadar olduğunu anlayıverdim.

Avcunu burnuna yaklaştırıp çekti. "Her şey gün gibi ortada değil mi?" diye sordu gülümsemeye çalışarak.

"Evet," dedim, "ortada." Ben de gülümsemeye çalıştım ama olmadı galiba.

Şehir Rehberi

Milattan sonra 1884 yılında inşa edilen şehrimizin tek saat kulesi hâlâ ayakta. Ama kulenin yaklaşık bir metre çapındaki saati ne yazık ki 1977 yılında bozulmuş. O tarihten bu yana saati öğrenmek için şehir halkı olarak başka yöntemler geliştirdik. Sabahları işimiz kolay. Askeri bölgenin dikenli teli boyunca kırıtarak yürüyen mini etekli, fileli çoraplı "askeri bölge güzeli"ne güveniyoruz. Saçları sarıya boyalı, yetmişine merdiven dayamış bu kadın, her sabah dokuzda yaptığı iç gıcıklayıcı yürüyüşüyle bizim için bir saat işlevi görüyor. Akşamlarıysa yoldan geçen birilerini durdurup, "Affedersiniz saatiniz kaç acaba?" diye soruyoruz.

İki Kişi Ölümden Korkuyoruz

Neşesi yerine gelmiş. Takma dişleri ağzında, dolu dolu gülüyor. Sabahki halinden eser yok. Doğduğu şehri anlatıyor, çocukluğunu. Böyle zamanlarda onu dinlemeye doyum olmaz. "Azizim!" diye seslenir bana, kimi zaman da "Genç dostum!" der. Konuşurken avcunun içi gibi bildiği bir yerde dolaşıyor gibidir. Arada bir uzanıp elimi tutar: Beni de dolaştırır.

Çayına ince bir limon dilimi koyarken anlatıyor: "Ben çocukken duyardım, bizim oralarda bir söz vardı. 'Ruslar bir zehir icat etmiş, içine limon atınca zehir etkisini yitiriyormuş,' derlerdi. Şimdi azizim bu sözün aslı şudur: Çay bize Ruslardan gelmedir. O zamanlarda doğu vilayetlerinde bir Rus korkusu vardı. Tabii 93 Harbi henüz unutulmamış. Şaka değil azizim, Kars'ı almışlar. Erzurum'a doğru ilerliyorlar. Ahmet Muhtar Paşa bir savunma hattı kuruyor ama nafile. Erzurum da düşüyor. Tabii bu savaş milletin hafızasına kazınıyor. Pek korkuyorlar Ruslardan... Ama bak bir dilim limonla da savuşturmasını beceriyorlar değil mi!"

Kendi söylediklerine kahkahalarla gülüyor. Arada durup

oflar gibi sesler çıkarıyor, gözyaşlarını siliyor. Sonra yine başlıyor gülmeye.

Sabah hiç böyle değildi. Bilekleri lastikli lacivert pijamasının üzerine gri yün yeleğini giymiş, başında bere, iki büklümdü. Yalnız ve yaşlı. Basbayağı acıklı bir manzara. Ayakta durmaya, konuşmaya mecali yoktu ama anahtarları almam için var gücüyle uğraşıyordu.

"Bu apartman girişinin, yuvarlak başlı olan. Şu alt kilidin, şu da üsttekinin."

Sanki almışım da soruyorum hangi anahtar hangi kilidin! Bendeki de inat. Almak istemedim anahtarları, adamcağızı kapının önünde kıvrandırdım durdum.

Aslında inattan değil.

"Kendimi pek iyi hissetmiyorum. Bana bir şey olursa... Akşam iş dönüşü eve girer bakarsın," diyerek uzattığı anahtarları alırsam ona gerçekten bir şey olacakmış gibi geldi, bu yüzden almadım. Bir elim kapı kolundaydı, diğeriyle çantamı tutuyordum. Anahtarları almamak için iki geçerli neden. Üçüncü bir elim olsun istemiştim o an. Böylece üç nedenim olacaktı onu reddetmek için. Ama yaşlı dostum çok kararlıydı. Şaşırtıcı bir çeviklikle paltomun cebine bırakıvermişti anahtarları birden.

Sonra akşama kadar ikimiz de doğudan gelecek Ruslardan korkar gibi korkmuştuk ölümden.

Duvar Saati

Hava aydınlanınca salonun ışıklarını söndürdüler. Balkonun açık kapısından içeri kuş cıvıltıları doluyordu. Kahvaltı hazırdı.

Adam parmaklarından birinde iri taşlı altın bir yüzüğün parladığı elini masaya doğru uzattı, "Size de zahmet verdik pazar sabahı," dedi.

"Ya evet, zahmet verdik," diye tekrarladı karısı, "Burası oturma odası mı?" Yine bağırarak konuşmuştu. Kanepede yatan küçük kız bir an başını kaldırıp ne olduğunu, nerede olduğunu anlamaya çalışır gibi etrafına bakındı; annesini gördü, sonra bacaklarını iyice karnına çekerek uykusuna devam etti.

"Gizem'i uyandırmayacak mıyız Mübeccel Abla? Kahvaltı etmeyecek mi?" diye sordu Ayten. Böyle iri, kaba saba bir kadından bu kadar narin bir çocuğun nasıl olduğuna şaşıyordu.

"Yok, Aytenciğim o kalkmaz şimdi. Uyusun daha iyi. Sonra bir şeyler atıştırır."

Cenk masaya yerleşirken, nasıl konuşulması gerektiğini

göstermek ister gibi alçak sesle sordu: "Kaç saatte geldiniz İrfan Bey?"

"On bir gibi yola çıktık," diye yanıtladı adam. İnce bir bıyığı, tombul yanakları vardı.

Karısı oturduğu yerde başını sağa sola çevirip salonun duvarlarına bakarken, "Şimdi saat kaç?" diye sordu.

"Altıyı yirmi geçiyor," dedi Cenk, kolundaki saati kadına doğru uzatıp parmağıyla da gösterdi.

"Suböreğinden yesenize," dedi kadın, "Dün akşam yola çıkmadan yaptım. Sizin için."

Sehpanın üzerinde gazete kâğıdına sarılı büyük bir tepsi duruyordu. Ayten, "Niye zahmet ettin Mübeccel Abla," diyerek kâğıtları açıp böreği dilimlemeye başladı.

"Baklava da yaptım," dedi kadın. Yuvarlak plastik bir kabı masanın üzerine koydu; kapağını açtı. Kabı şöyle bir sallayarak baklavanın şerbeti emip emmediğine baktı. İki plastik kovanın içinde incir, erik, üzüm ve sivri biber de getirmişlerdi. Daha kovaları mutfağa koyarken, "Yakan biberler bunlar. Cenk sever diye getirdik," demişti kadın.

Böreğin çok güzel olduğunu söyledi Ayten. Cenk de başını sallayıp homurtuya benzer sesler çıkardı; adama yolların nasıl olduğunu, gece yolculuk yapmanın zor olup olmadığını sordu.

"Gece daha yorucu tabii," dedi adam. "Bir de bende astigmat var." Kızarmış gözleriyle belli bir noktaya bakarak konuşuyor, çay bardağını tutarken serçeparmağını havaya kaldırıyordu.

Ayten akrabalarını, tanıdıklarını sordu. Kadın gür sesiyle uzun uzun anlattı. Büyük halanın şekerinden, dayılardan birinin açtığı izalei şüyu davasından, bir tanıdıklarının oğlunun askere gitmeden kız kaçırmasından, kayınbiraderinin köyde yaptırdığı evden, İrfan'ın içkisinden, kendi boyun ağrılarından, evlerinin yanındaki inşaattan, çok iyi pi-

de yapan bir fırından ve Gizem'in asker ağabeyini göreceği için günlerdir heyecandan uyuyamadığından söz etti.

Ayten çayları tazelemek için kalkınca, "Yardım edeyim," diyerek peşinden gitti.

"Görkem nasıl, askerlikten çok şikâyet ediyor mu?" diye sordu Cenk. Çocuğu birkaç yıl önce Ayten'in akrabalarıyla tanışmaya gittiğinde görmüş, görünüşünün adına uygun olduğunu düşünmüştü.

"Bizim Görkem hiç şikâyet etmez," dedi adam, tombul yanakları övünçlü bir gülümsemeyle gerildi. "Hemen de sevdirir kendini. Bölük komutanının gözüne girmiş. Komutan yazıcı olarak karargâhta tutacakmış bizimkini."

"İyi. Sorun yok yani," dedi Cenk sıkıntıyla.

"Olsa da ben hallederdim. Torpil de bulmuştum, sorun çıkarsa diye."

Cenk ses çıkarmadan başını salladı.

"Buradan ne kadar sürer? Yarım saat falan herhalde değil mi?" diye sordu adam.

"Evet İrfan Bey," dedi Cenk, "yarım saat, kırk dakika en fazla. Kaçta başlıyormuş izni?"

"Dokuzda!" diye atıldı kadın, önde o arkasında Ayten, salona girmişlerdi. "Şimdi saat kaç?" diye sorup yine hızla salonun bütün duvarlarına göz gezdirdi, en sonunda da arkasına dönerek salon kapısının üzerine baktı.

"Saat yok Mübeccel Hanım!" diye bağırdı birden Cenk. "Saat arıyorsunuz ama bizim duvarlarımızda saat yok!"

Şehir Rehberi

Şehrimizde yaşayanların çoğu, gazetelerdeki felaket haberlerini kesip saklıyor. Zihinlerinin derinliklerinde iri bir balık gibi ağır ağır geziniyor felaket beklentisi. Bu gazete kesikleri arasında neler yok ki! Binlerce insanın ölümüne yol açan depremler, koca bir şehri küller altında bırakan yanardağ patlamaları, seller, toplu kıyımlar, salgın hastalıklar, bir göktaşının dünyaya çarpmasıyla ilgili senaryolar... Bunların yanı sıra bir de tek tek insanların ölümleri var... Neredeyse otuz yıl önce kesilmiş bir haber, belediye otobüsünün ön koltuğunda oturan bir yolcunun, karşı yönden gelen bir kamyonun kasasından fırlayan bir takozun alnına çarpması sonucu ölmesiyle ilgili. Gazete ilk sayfada yer verdiği bu olayı bir çizimle canlandırmış. Çizimde, kamyondan fırlayan takoz otobüsün ön camına çarptığında yolcunun yüzünde beliren dehşet ifadesi açıkça görülebiliyor.

İyilikseverler

"Görsen, feciydi vallahi. Daha biz yeni varmışız, sağlık ocağının bahçesine malzemeleri boşaltıyoruz, iki genç yaklaştı hemen. Biri ellerini üstüne başına değdirmemeye çalışıyor. Parmakları açık, havada tutuyor. Bizi görevli sandılar. 'Cesede dokunduk, ne yapmamız gerek?' diye sordular. Gözlerindeki korkuyu görmeliydin... Görevli olmadığımızı filan söyledik ama o kadar acıklıydı ki halleri, ellerini dezenfekte etmeleri için bir şeyler verdik onlara. Efendim? Tabii canım biz hepimiz eldiven taktık, steril olanlardan. Yola çıkmadan tetanos aşısı da olmuştuk zaten. Görsen, tam bir keşmekeş. Millet oradan oraya koşturuyor. Kimse ne yapacağını bilmiyor. Hele stadyumun çevresi ana baba günü. Futbol sahasına çadırlar kurmuşlar, hastane yapmışlar. Yaralılar filan hep orada. Biz de malzemelerin bir kısmını oraya indirdik. Koli koli serumlar, ilaçlar, gazlı bezler. Belim koptu vallahi, sırılsıklam oldum terden. Nasıl? Ya, ya... Koca kamyonu dört kişi boşalttık. Efendim? Evet tabii, buradan giderken konserve filan almıştık yanımıza. Gece de devriye gezdik. Evet, devriye... Bir merkez gibi bir

yer oluşturmuşlar, oraya haber veriyor devriyeler. Şu sokakta şu enkazdan ses geliyor filan diye. Kurtarma ekipleri de bakmaya gidiyor. Nasıl? Yok, yok, tabii çoğu boş çıkıyor. Biz de bir gruba katıldık, sabaha kadar dolaştık. Enkaz dinledik. Her taraf ceset kokuyordu... Vallahi bak... Acayip bir koku... Sonunda akıl ettik de burnumuza kolonyalı pamuk tıkadık. Ama o koku hâlâ geçmedi, hâlâ burnumda biliyor musun! Bir o koku, bir de o karanlık. Her yer zifiri karanlık. Yalnızca kurtarma çalışmaları yapılan enkazlar projektörlerle aydınlatılmış, bir tek onların ışıkları, gerisi karanlık. Jeneratör gürültüsü... Alo... Tamam, tamam, bak sen... Kimmiş? Ha, selam söyle benden de! Ne diyordum... Fareler cirit atıyor ortalıkta. Öyle böyle değil, iri lağım fareleri. Yer yerinden oynamış tabii. Üç beş tane sağlam ev kalmış bütün ilçede. Bazıları da öyle yerle bir olmamış ama feci durumda. Pencereleri dışarı uğramış. Camlar kırık, tüller, perdeler dışarıda. Bir fena oluyor insan o evleri görünce. Vallahi yıkılmışlardan daha korkunçlar. Trafik kazası gibi. Ne bileyim, hayalet gibi... Alo! Orada mısın? Hah... Sesin gider gibi oldu da... İşte öyle sabaha kadar sokak sokak dolaştık... Tuvaletimiz geliyor ama yapamıyoruz. Nereye yapacaksın! Herkes sokakta. Sokak milletin evi olmuş. Çadır filan yok. Duvar diplerine, yastık, minder ne bulmuşlarsa koymuş yatıyorlar. Yardım kamyonları gelince etrafını sarıyor insanlar. Vallahi çingene kılıklı bir sürü adam kamyonları yağmalıyor. Ne var ne yok topluyorlar. Götürüp başkalarına mı satıyorlar, artık Allah bilir... Elbette canım var öyle üçkâğıtçılar! Herkes senin benim gibi mi? Fırsat çıktı mı kaçırmıyorlar. Oraya yollanan malzemelerin çoğu böylelerine gidiyor vallahi... Ne uykusu yahu... Yok yahu ne uykusu! Sabah gün aydınlanınca biraz kestirelim dedik, bir gümbürtü, bir sarsıntı. Evet artçı... Böyle yerden yerden vuruyor. Feciydi. Bir şeyler atıştırıp tekrar futbol sahasına git-

tik. Yardım etmeye. Yağmur yağacakmış dediler, yaralıları, malzemeleri stadyumun kapalı yerlerine çadırlara filan taşıdık. İnsan iyilik yaparken hiç yorulmuyor biliyor musun! Adrenalin mi ne salgılıyormuş vücut! Onca uykusuzluğa, yorgunluğa rağmen akşama kadar çalıştık durduk. Yok, yok, yağmur yağmadı. Ama ben dönerken yağmurluğumu bir hemşire kıza bıraktım. Kız nasıl sevindi, göreceksin. Daha bir hafta orada kalacakmış, bakanlık görevlendirmiş... Tabii, onlar da buradan, Ankara'dan gitmişler. Vallahi herkesin gitmesi lâzım bence. Yardım etmek lâzım. Televizyonda gördüklerinden çok farklı orada her şey. Televizyonda göründüğü gibi değil..."

Mithat İçin Kaygılanıyorlar

"Mithat için kaygılanıyorum," dedi Kemal.

"Ben de!" dedi Yalçın, Mithat'ın boş sandalyesine bakarak. Bağırış çağırışlı, kahkahalı, tıklım tıklım birahanedeki belki de tek boş sandalye.

"Onun için bir şey yapamaz mıyız acaba?" diye sordu Ziya; masanın üzerindeki sigara paketine uzandı.

Birer bira daha söylediler. Ziya, ketçaba bulandığı için iyice yumuşamış birkaç kızarmış patatesin bulunduğu tabağı garsona doğru itekledi. "Sigaraböreği söylüyorum," diyerek arkadaşlarına baktı, onay alınca garsona tekrarladı: "Sigaraböreği..." İki elini yuvarlak bir tabak biçimine soktu. "Ortaya..."

"Evet çocukla ilgilenmek gerek," dedi Kemal birden; yüzünü ekşitti. Köfteye hardalı fazla kaçırdığını düşündü, midesi yanıyordu. "Bizden başka kimsesi yok sonuçta. Var mı? Eskisi gibi değiliz tabii, ama bizden daha yakını yok sanki."

Üçü de bir süre susup eskisi gibi oldukları günleri düşünüyormuş gibi iç çekti.

"Araya onca yıl girdi tabii," dedi Yalçın; birinin anımsatması gerekiyordu.

Garson biraları getirdi, az sonra da komi gelip kül tablalarını değiştirdi.

"Çocuklar," dedi Ziya, garsonu kaçırmak istemediği için bir ona bir arkadaşlarına bakarak, "Şu patlıcan salatasından da söylesek mi?"

"Bize bir de patlıcan salatası," dedi Yalçın. Garson tuzluğun altından aldığı hesap pusulasına biralar için çarpı atarken başını hafifçe eğip kaldırdı.

"Anlattığı şeylere ne diyorsunuz?" diye sordu Yalçın.

Ziya birasından bir yudum aldı, dudaklarındaki köpüğü yalayarak yanıtladı: "Sanki olağanüstü şeylermiş gibi anlatıyordu ama bana hiç öyle olağanüstü şeyler gibi gelmedi. Yani herkes yaşar anlattığı şeyleri. Yani hepimiz yaşıyoruz... Ama bu öyle bir anlatıyor ki!"

"Evet nasıl da heyecanlanarak anlatıyordu!" diye onayladı Kemal.

"O heyecanlıydı da ben sıkıldım vallahi," dedi Yalçın. "Adam hâlâ çocuk gibi... Dünyası çok küçük." Aklını kurcalayan şeyi sordu: "Acaba anlattıklarıyla ilgilenmediğimizi fark ettiği için mi kalktı dersiniz? Yani otururken işi olduğunu filan söylememişti."

"Belki de," dedi Kemal. "Niye böyle bu adam?" diye sordu sonra. "Hepimiz yaşıyoruz aynı şeyleri..."

"Hiçbirimiz böyle büyüterek anlatmıyoruz ama," diye tamamladı Yalçın. "Mithat'ın kişiliği zayıf bence."

"Ailesi durumun farkında mı dersiniz?" diye sordu Ziya.

Bu sırada Kemal kederli bir havayla bardağını kaldırıp ortaya uzatınca, bardaklarını tokuşturdular.

"Lisedeyken annesinin ilaç kullandığını söylemişti," dedi birden Ziya, o anda anımsamış gibi.

"Ne ilacı?" diye sordu Yalçın, "Sakinleştirici filan mı?"

"Bilmiyorum," dedi Ziya. "İlaç işte! Sinir ilacı galiba."

"Yani aileden mi geliyor diyorsun bu..." durakladı Kemal, "bu tuhaflık?"

Garson sigaraböreğiyle birlikte patlıcan salatasını masaya bıraktı; hesap pusulasını tekrar eline aldı. Kemal çatalını değiştirmesini istedi garsondan.

"Belki Mithat da ilaç kullanıyordur..." dedi Ziya. "Bakışları bazen çok donuk. Sürekli de bacağını sallıyor. Öyle geliyor bana bilmiyorum."

Yalçın sigaraböreğinden bir ısırık aldı, böreğin ucundan buhar yükseldi. Ağzı açık çiğnemeye çalıştı bir süre. Sonra bira bardağına uzandı.

Ziya ile Kemal aynı anda patlıcan salatasına uzandılar, tabaklarını yaklaştırıp salatayı çatallarıyla aktardılar. Ziya bir parça ekmekle bir lokma attı ağzına. Çiğnerken sigara paketine uzanıp paketi salladı.

"Sigara var mı sizde?" diye sordu.

"Yok," dedi Yalçın, "aldıralım." Ziya arkasına dönüp komiyi görmeye çalıştı. Elini iyice havaya kaldırdı, birkaç kez salladı. Komi gelince sandalyesinde kaykıldı, cüzdanını çıkardı. Parayı uzatırken masadaki boş paketi göstererek, "Böyle kısasından bir paket alır mısın?" dedi. Masadaki çakmağı döndürmeye başladı.

"Bir tuvalete gidip geleyim de Mithat için ne yapacağımızı konuşalım," diyerek ayağa kalktı Kemal. Pantolonunu çekiştirdi, göbeğini içeri çekerek masaların arasında zikzaklar çize çize tuvalete doğru ilerledi.

Şehir Rehberi

Şehrimize yabancı futbol takımları pek gelmez. Kırk yılda bir şehrin köklü futbol kulüplerinden biri büyük bir başarı elde eder de Avrupa kupalarına katılırsa, formaları ve çorapları enine çizgili yabancı bir futbol takımını dünya gözüyle görmek bize de nasip olur. Kapalı tribünden bir bilet alırız. Stada girerken on-on bir yaşlarında, siyah saçları kirden alnına yapışmış, kahverengi gözleri kanlı bir çocuk kenardan atılıverir: "Ağabey beni de al, beni de al!" Turnikenin gerisindeki polise sorar gibi bakarız. Polis omuz silkince, çocuk hemen önümüze geçip, turnikenin demirlerine dayanır. Biz de daracık turnike dönerken çocuğa yaslanmak ve sonra da hakem düdüğüyle birlikte, bir burjuva olmak ile kendini pis bir oğlancı gibi hissetmek arasında ne gibi derin bağlantılar olabileceği üzerine düşünmek zorunda kalırız.

Süprüntü

Çaydanlığı doldurup çiçekleri sulamaya çıktığında balkon demirinde beyaz bir şey gördü. Bir bez parçası? Islak bir külotmuş... Başını çevirip yukarı baktı. Yeni asılmış çamaşırlar yavaşça dalgalanıyordu.

Külotu havaya kaldırdı. Elmas Hanım'ın değildi. Kızınındı. Süssüz, genç işi bir külottu. Bel kısmının tam ortasında küçük bir çiçek vardı yalnızca. Bahar güneşinin altında etrafa hoş bir koku yayıyordu.

"Bu onun külotu," dedi kendi kendine, "süprüntülerin içindeki çiçeğin külotu."

Kızı çocukluğundan beri tanıyordu. Ama son birkaç yıldır... Son birkaç yıldır başka türlüydü. İyice serpilmiş, güzelleşmişti. Merdivenlerde ses duydu mu, onu görmek umuduyla kapı deliğine dayıyordu hemen gözünü... Bazen de öyle geliveriyordu aklına. Son kullanma tarihi geçen sütleri lavaboya dökerken... Bembeyaz süt, yağ bağlamış metal eviyenin deliğinden yumuşacık akıyordu; hem arzuluyordu kızı hem de üzülüyordu onun için.

Kızda, güzelliğin ötesinde bir şey vardı. Ne anne babası

gibi kaba ne de iki ağabeyi gibi odun kafalıydı. Lise sonday-dı, üniversite sınavına hazırlanıyordu.

Çocuğu yaşındaki kızın külotu elinde, evin içinde dolanıp durdu. Yatak odasındaki boy aynasının karşısına geçti, kendini seyretti: Yaşlanmıştı. Herkes yaşlanır. Ama gözleri biraz geriden bakıyormuş gibi geldi ona. Yıkıntıların ve eski heyecanların arasından bir yerden.

Gözlüğünü çıkardı, gözlerini ovaladı, seyrelmiş saçını eliyle geriye yatırdı. Ayakkabılarını ayağına geçirip üst kata çıktı. Zile bastı. Hep şikâyet için bastığı zil... Balkondan silkelenen halılar, akıtan banyo, gece yarısı televizyon sesi. Son seçim gecesi bağırışlı çığırışlı kutlama... Şimdiyse o çiçek, süprüntülerin arasındaki...

Elmas Hanım onu görür görmez kocasına seslendi. Remzi Bey kapıda belirdi.

Kalbi gümbürtüyle atarken, güçlükle konuştu: "Bu... Sizden düşmüş galiba."

Kapının kenarına yaslanmış adamla hemen gerisindeki karısının arasından, salonun girişinde durmuş ona bakan kızı görebiliyordu.

Remzi Bey külotu parmaklarının ucuyla alıp çabucak karısına uzattı. "Banyonuz nasıl, akıtmıyor inşallah?" diye sordu telaşla, konuyu değiştirmek için.

Ağzında bir şeyler geveleyerek adama yanıt verirken, Elmas Hanım'ın külotu avcunda sıktığını, sonra da öfkeyle kızın suratına fırlattığını gördü.

Büyükbaba

Önce biraz evin eskiliğinden, sağlamlığından, güzelliğinden söz ettiler. Aralarından hava sızdıran kararmış tahtalara, çatıyı taşıyan yol yol çatlamış iri kalaslara saygıyla baktılar. Sonra kuzineye odun atarken, "Benimle ne konuşacağını biliyorum," dedi Büyükbaba. Ona ailede herkes "Büyükbaba" diyordu ama genç görünüyordu, altı torunu varmış gibi görünmüyordu. Evin içinde oradan oraya koşturuyor, Ankara'dan gelen damadını rahat ettirmek istiyordu.

"Üşümüyorsun değil mi Cemal'im?" diye sordu.

"Hayır!" dedi Cemal, "Bu ev... Burası çok güzel." Ellerini kuzineye doğru uzattı.

"Değil mi yavrum!" dedi Büyükbaba gülümseyerek, "Ben de şehirde bunalıyorum bazen."

Cemal irkildi. Büyükbaba sarhoş olduğunda herkese "yavrum" demeye başlıyordu.

Birkaç yıldır çok içiyordu Büyükbaba. "Eskiden ağzına sürmezdi!" diye anlatıyordu yakınları, "Sonra birden içmeye başladı. Yaşlandı tabii. Bazı şeyleri kaldıramaz oldu." Cemal son umutlarıydı. Büyükbabaya içkiyi bıraktırabileceği-

ni düşünüyorlardı. Ne de olsa doktordu, gözünü korkutabilirdi. "Seni sever Cemal, sözünü önemser!" diyorlardı.

Büyükbaba hemen her gün içiyor ve sarhoş olmak için içiyordu. Saldırganlaşıyor, taşkınlık yapıyordu. Çocukları anneleri için kaygılanıyordu, bir de babalarının daha kötü şeyler yapmasından korkuyorlardı. Cemal karısının bu yüzden ne kadar üzüldüğünü biliyordu. Durumdan yalnızca torunlar hoşnuttu: Sarhoş olduğunda istedikleri her şeyi yaptırıyorlardı büyükbabalarına.

Büyükbaba Cemal'i gerçekten seviyor, sayıyordu. Onunla övünüyordu: "Damatlarımdan biri doktor," diyordu, "Hacettepe'yi dereceyle bitirdi, dahiliye uzmanı." Hemen ardından kızını övmeye girişiyor, Hazine'de avukat olduğunu söylemeye, onu okuturken ne zorluklara göğüs germek zorunda kaldığını anlatmaya bayılıyordu.

Oda iyice ısınmıştı, Cemal kazağını çıkardı, koltuğun kuzineden uzak tarafına doğru yaslandı. Tam karşısında Büyükbaba'nın işe girdiği yıl çektirdiği kravatlı, ince bıyıklı, büyük bir fotoğrafı duruyordu. Fotoğrafın yaldızlı çerçevesinin alt kenarına kendi nikâh fotoğrafları ve torunların fotoğrafları iliştirilmişti. Cemal, uykudan yeni uyanmış oğlunun beyaz fanilasıyla gülümsediği fotoğrafı hemen seçti.

Büyükbaba konuşuyor, köyde geçen çocukluğunu, gençliğini anlatıyordu. Bazen kendini tutamıyor, ağlıyor, yumruğuyla gözlüğünü yukarı itip gözyaşlarını siliyordu.

"Benim başıma baba eli değmedi. Şöyle seven biri olmadı." Elini başına götürüp kendi kendini sever gibi yaptı.

Cemal ne diyeceğini bilemiyordu. Büyükbabanın burun çekişlerini dinledi, yatağın üzerinde duvara asılı av tüfeğine, fişekliğe baktı, yatağın altında duran içi ilaç kutusu dolu tahta bavula... Sonra sobanın altına serilmiş muşambaya dikti gözlerini. Büyük, sarı ayvalar, yeşil yapraklı dallarda mor erikler, turuncu portakallar, kırmızı narlar...

Büyükbaba dedesinden söz ediyordu: "Zengin biriydi, köyün en zengini. Fakat sevgisizdi. Yetim olduğum halde... Bir gün 'Oğlum bana bir bardak su getir!' demişti. Ben tabii fırlamıştım hemen. 'Sana demedim, sen otur!' diye azarlamıştı beni. 'Ramazan oğlum sen getir!' diye amcamın oğlunu göndermişti..."

Büyükbaba votka içiyordu. "Bu ağzı pek kokutmuyor," dedi. "Annen takıntı yaptı yavrum benim içkimi. Ağzımı kokluyor, sarmısak yesem, 'İçki içtin de kokmasın diye mi sarmısak yedin,' diye kuşkulanıyor, bardağımı, şişemi bulmak için evi köşe bucak arıyor. Hafiye gibi oldu." Güldü, bardağını kaldırıp, "Ne var bunda?" diye sordu. "Bunu içmezsem dünya siyah beyaz, içersem rengârenk."

Ağrı'da yaptığı askerliğini, işe girişini, kendini geliştirmek için gazete okuyuşunu, eve ansiklopedi alışını, dört çocuğunu büyütüşünü anlatmaya başladı. Cezaevine düşen oğlu için yıllarca İstanbul'a gidiş gelişini... O günleri anlatırken yine ağladı.

Cemal bunların hepsini biliyordu. Kaç kez dinlemişti, yine dinliyordu. Büyükbaba akşama doğru, "Köydeki eve gidelim mi?" diye sorunca pek istekli davranmamıştı: Gece dönmek zor olur diye düşünmüştü, Büyükbaba içince arabayı çılgın gibi kullanıyordu, köy yolu da pek tekin değildi. Ama şimdi bunları düşünmüyordu...

"Acıktın mı yavrum?" diye sordu Büyükbaba. Sahana sucuk doğrayıp eliyle üzerlerine su serpti, kuzineye koydu. Sucukların pişmesine yakın üç yumurta kırdı, sahanı yeniden kuzineye sürdü.

Cemal ayağa kalkmış pencereden bakıyordu. Dışarısı çın ayazdı. Şehre giden yol, köyün girişindeki cami inşaatı, vadideki afet konutları açık seçik görülebiliyordu.

"Bira içer misin yavrum?" diye sordu Büyükbaba. "Odunlukta dört beş kutu bira var, getireyim mi?"

"İçerim," dedi Cemal, "Sucuklu yumurtanın yanında iyi olur." Büyükbabanın paltosunu giymeden odadan fırlayışını, sonra da pencerenin önünden hızla geçişini seyretti.

Büyükbaba elinde siyah bir torbayla odunluktan dönerken, arabasına girdi, teybe bir kaset koyup sesini de sonuna kadar açtı, arabanın camlarını indirdi. Cemal, oynak bir darbukanın eşlik ettiği elektrosazı duydu. "Bu ayrılık sana da mı kâr etti. Ağla gönül ağlanacak zamandır." Ses rüzgâr almayan harman yerinde yankılanıyor, köyün tek tük ışıkla aydınlatılmış inişli çıkışlı yollarına dağılıyordu.

"Büyükbabam!" dedi kendi kendine Cemal, oğlu gibi dudaklarını öne doğru uzatarak, onun söyleyişini taklit ederek, "Büyükbabam!"

Eve Dönerken

Yazın sarı ve mor çiçeklerin halı gibi boydan boya kapladığı geniş düzlük karla örtülüydü, karanlığın içinde beyaz ile mavi arası zayıf bir ışığı yansıtarak tren istasyonuna kadar uzanıyordu. Derme çatma istasyonun ışıklarının ardında kepenkleri indirilmiş tamirhanelerin, atölyelerin karaltısı seçiliyordu.

Bir saate yakın zamandır bekliyorlardı. Askeri bölgenin yanından silindir biçimli büyük yakıt tanklarının bulunduğu yere kadar dümdüz uzanan, orada sola doğru kıvrılan yolun bir şeridi arka arkaya dizilmiş araçlarla doluydu; hepsi de motorlarını kapatmıştı. İleride ne olduğunu, neden durduklarını, ne zaman hareket edeceklerini kimse bilmiyordu. Karşı şeritten hiç araç gelmediğini fark ettiklerinde bunun ciddi bir sorun olduğu anlaşılmıştı.

Belediye otobüsünün içi tıklım tıklımdı. Kapılara yakın yolculardan bazıları çantasını, gazetesini yere koyup üzerine oturmuş, bazıları sigara içmek, çişi gelen çocuğunu bir çalının dibine götürmek veya hava almak için otobüsten inmişti. Kapı açıldığında içeri soğuk, temiz hava giriyor, cam-

lardaki buğu tabakasının üzerinde aşağı doğru kayan su damlaları oluşuyordu.

Kimse konuşmuyordu. Beklemeye başladıklarında herkes bir şeyler sormuş, söylemiş, ama sonra çaresizlik içinde susmuşlardı. İşyerlerinden, okullarından dönüyorlardı, yorgunlardı. Bir ara şoför, neler olduğunu öğrenmek için inip yolun kıvrıldığı yere kadar gidince, otobüsün içi yine hareketlendi. Ön taraftakiler şoförün araçların yanından yürüyüşünü, kendisi gibi dışarı çıkmış birkaç kişiyle konuşmasını dikkatle izlerken, orta taraftakiler de ayak uçlarında yükselip, sağa sola eğilip şoförün ne yaptığını görmeye çalıştı. Fısıltılarla konuşarak şoförün dönmesini beklediler.

Gelen haber kötüydü: Yakıt tanklarının oradan hastanenin önündeki lambalara kadar yol tıkalıydı; lambalardan sonrası görünmüyordu, kimse de ne olduğunu bilmiyordu. Bir hoşnutsuzluk uğultusu yükseldi, herkes yeniden gürültüyle konuşmaya başladı. Ön koltuklardaki bir çocuğun annesine, "Sıkıldım, eve gidelim," deyişini duyanlar sinirli kahkahalarla güldüler.

"Işıklara kadar nereden baksan üç kilometrelik bir mesafe var," dedi orta kapıya yaslanmış sakallı bir adam. Bunu söylerken zor bir hesabı aklından yapar gibi gözlerini kısmış, dudaklarını büzmüştü. "Bu havada yürüyeyim desen de zor yürürsün."

Otobüstekiler ikili üçlü gruplar halinde bir süre yürümek düşüncesi üzerine konuştu. "Işıklardan sonra yolun açık olduğu ne belli?" diye soruyordu başında bere olan bir adam, "Belki köprüye kadar tıkalıdır."

Sonra yine sustular. Sessizlik öyle baskındı ki, ortalarda bir yerde, başını cama dayadığı kitaba yaslamış walkman dinleyen kızın kulaklığından yayılan ses, bütün otobüsten duyulabiliyordu.

Bu tuhaf müziği dinlerken ön tarafa yakın ikili koltuklar-

dan birinde oturan bir kadının her şeyi değiştiren sesi duyuldu.

"Su var mı acaba birinizde?"

Hemen arkasındaki bir genç kız sırt çantasından küçük bir su şişesi çıkarıp uzattı, "Ben biraz içmiştim ama..."

"Sorun değil," dedi kadın, eli titriyordu. Yanında ayakta duran birkaç kişi kadının fenalaştığını düşünerek iyi olup olmadığını sordu. Su isterken sesindeki denetimsizliği fark etmişlerdi.

"Bir şeyim yok," dedi kadın, "Sadece rica etsem şu çantamı biraz tutabilir misiniz?" Çantasını pencere kenarında oturan yaşlı adamın kucağına koydu. Sudan arka arkaya birkaç yudum aldıktan sonra, çantasını telaşlı hareketlerle karıştırmaya başladı. Yaşlı adam iyice geriye yaslanmış, kollarını kavuşturmuş, tedirgin bir biçimde kadının kucağındaki çantayı karıştırmasını izliyordu. Ayaktakiler de şaşkındı.

Kadın çantadan çıkardığı küçük bir kutuyu titreyen elleriyle açtı, içindekileri kucağına yaydı. Biraz daha su içtikten sonra, çevresindekilerin şaşkın bakışları altında, bir şeyi yapıyormuş gibi değil de bozuyormuş gibi kucağındakilerle uğraşmaya başladı. Küçük bir tüpün kapağını açtı, kapağı ters çevirip bastırarak tüpün ucunu deldi. Yarısına kadar sıvıyla dolu plastik bir şişenin ucundaki damlalığı çıkardı, tüpün ucunu şişenin ucuna dayadı, tüpü sıktı, sıktı. Tüp boşalınca damlalığı takıp şişeyi çalkalamaya başladı. Çalkalarken kendisi de sarsılıyor, kucağındaki şeylerin yere düşmesine aldırmıyordu.

Otobüsteki herkes soluğunu tutmuş kadını izliyordu.

Plastik şişenin içindeki karışım renk değiştirdi, pembemsi köpüklü bir sıvıya dönüştü. Kadın damlalığın ucundaki küçük kapağı açtı. Başını eğip plastik şişenin içindekini saçına sıkmaya başladı.

Çok çaresiz görünüyordu.

"İsterseniz ben yardım edeyim," dedi ayakta duran orta yaşlı bir adam. Herkes gibi o da şaşkındı, yine de sesinin titremesine engel olmayı, sakin, kendinden emin konuşmayı başarmıştı. Kadın itiraz etmeyince, hâlâ başının üzerinde tutup sıktığı şişeyi "Verin bana," diyerek elinden aldı, "Evde eşimin saçlarını da ben boyarım," dedi. Güven vermek istiyordu. Kadının kucağına, sonra da yere bakındı. Eğilip yerden küçük bir naylon paket aldı. İçinden çıkardığı iki plastik eldiveni giydi. Bir eliyle kadının saç diplerini ayırarak, diğer elinde boya şişesi, ciddiyetle çalışmaya başladı.

Otobüste çıt çıkmıyordu. Herkes bu ilginç manzarayı en iyi görecek biçimde konumunu değiştirmiş, izliyordu. Bir ara otobüsün içine yayılan kokuyu liseli bir öğrencinin yanındakine "Amonyak kokuyor," diye açıkladığı duyuldu.

Adam boyayı dökerken bir yandan da parmak uçlarıyla kadının saçına yediriyor, masaj yapar gibi başını sıvazlıyordu. Yüzünde hâlâ ciddi bir ifade vardı.

"Kül!" dediği duyuldu kadının, inler gibi çıkmıştı sesi.

Yan koltuktaki yaşlı adam, "Ne dediniz hanımefendi?" diye sordu. Sanki uzun, ayrıntılı bir hikâye dinleyecekmiş gibi başını hafifçe eğerek kulağını kadına yaklaştırdı.

"Kül," diye güçlükle tekrarladı kadın.

Yaşlı adam başını kaldırıp şaşkın şaşkın etrafındakilere baktı.

Önlerden bilmiş bir kadın sesi duyuldu: "Sigara içmek için inenler küllerini atmayıp biriktirsin." Sessizlik bozulmayınca, "Bulaşan boyayı silmek için," diye açıkladı.

Az sonra dışarıdan bir kibrit kutusu dolusu sigara külü geldi. Boya bitince adam, bilmiş kadının söylediklerini uygulayarak bir pamuk parçasını küle batırıp kadının şakaklarını, boynunu silmeye başladı.

Alnını silerken de, "Artık ağlamayın ama," dedi bir işi bitirmiş olmanın verdiği güvenle, "Birazdan saçınız ne kadar

güzel olacak biliyor musunuz?" Diğerlerinden destek almak istercesine çevresine bakındı, "Bu renk eminim çok yakışacak size." Otobüstekiler coşkuyla desteklediler adamı. Kadını teselli etmeleri gerektiğini düşünüyorlardı.

"Evet, evet çok yakıştı," dedi yan koltuktaki yaşlı adam kadının başına yapışmış ıslak saçlarına bakarak. Kendi söylediğine inanmamış olacak, "Bu akşam eve bambaşka biri olarak döneceksiniz," diye ekledi.

Burnunu çekerek onaylar gibi başını salladı kadın. Boynunu iyice büktü. Ağlamasına bir türlü engel olamıyordu.

Şehir Rehberi

Şehrin yüksek binalarından birine çıkıp aşağıya bakıyorum, her şehirde rastlanabilecek bir manzarayla karşılaşıyorum: Yüzlerce insan, bazen birbirlerinin yolunu keserek oradan oraya gidip geliyor... Ölümsüz gibi görünüyorlar. "Nedir bu?" diye soruyorum kendi kendime, anlamlandırmak gerekiyor, "Kâbus mu, şenlik mi?" Arka arkaya bir sürü karşıt anlamlı sözcük geçiyor aklımdan. Eksilerle artıların birbirini götürmesi gibi kalabalığın da bir matematiği var. Sıradanlık bu olmalı: Bütün karşıtlar birbirini götürüyor. Başka ne söyleyebilirim ki size?

"Bu berbat şehirde görüp görebileceğiniz en güzel şeyin terk edilmiş bir fabrikanın kara yıkıntısı olması saçma ya da gülünç mü? Değil! İnsana özgü bir yavaşlığı, sakarlığı hatırlatan tek şey bu yıkıntı çünkü. Şehirde otomobiller, yollar ve binalar, sonunda bütün sıcaklıkların evrenin ölgün sıcaklığıyla aynı olacağı bir geleceğe doğru son hızla gidiyor, uzanıyor, yükseliyor. Ama aralarında banka memuru sevgili dostum Tuğrul'un da bulunduğu sağlığına dikkat etmeyen, fazlasıyla hayalperest bazı insanlar var ki, onlar gece kurdukları saatin sabah çalışmamasını veya en iyisi geriye gitmesini gönülden dileyerek tatlı tatlı esniyorlar."

Şu gürültülü zamanda, gevezelikten ve 'farfara'dan gına getirenlerin sığınacağı bir kuytu köşe, Barış Bıçakçı'nın anlatıları. Minimalizmin duru güzelliği var onun her kitabında.

Baharda Yine Geliriz'de de, incelikli tablolar çiziyor Barış Bıçakçı. İnsan ilişkilerinden enstantaneler; 'durumlara', duygulara, akıldan esenlere, gönülden geçenlere dair ince fırçalar... Uçucu intibaların izini süren bir görme ve 'bilme' biçimi...

"İnsan güzel bir kitap okuduğu yerden nasıl ayrılabilir?"

İLETİŞİM 1142
ÇAĞDAŞ TÜRKÇE EDEBİYAT 157

ISBN 975-05-0393-7
9 789750 503931